

EL FONS MUSICAL DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE I SANT PAU DE CANET DE MAR

I. HISTÒRIA I ANTECEDENTS

Aquest pròleg esdevé d'una gran importància per a tots nosaltres, perquè significa l'acabament d'una tasca —la catalogació del Fons Musical de la Parròquia de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar— iniciada fa vint-i-vuit anys. Fou el P. Gregori Estrada, organista del monestir de Montserrat i aleshores president de la Societat Catalana de Musicologia, qui em parlà de l'existència del fons i de la seva importància.

Quan el vaig visitar per primera vegada, vaig restar impressionat per la quantitat i la qualitat dels seus fons; de fet, tan impressionat que vaig creure que possiblement aquest fons no fos realment de la vila canetenca, sinó que provingués d'algun altre centre més important. Però gràcies a la tasca de diversos estudiosos, entre els quals vull agrair especialment la del senyor Josep Rovira i Fors, finalment vaig poder comprovar que, realment, el fons musical de la parròquia de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar era el propi d'aquest centre; des del testimoni del P. David Pujol, que abans de la guerra civil ja havia treballat els manuscrits de Cererols, amb els quals es va iniciar la sèrie “Mestres de l'Escolania de Montserrat”, fins als aclariments de diversos musicòlegs, entre els quals vull destacar els del Dr. Miquel Querol (1912-2002), com també, no cal dir-ho, la pròpia entitat dels fons musicals, curulls de detalls referents a la vila, amb els seus sants (Mare de Déu de Misericòrdia, sant Pere, sant Elm...) i amb la presència dels seus compositors (Miquel Oller, Tomàs Milans, Josep Saurí, Ramon Clausell, Isidre Jover).

Tot plegat, el conjunt de 2.119 obres del fons musical canetenc —1.196 obres d'autor i 923 obres anònimes— palesa l'autenticitat d'un repertori que ens explica no només la música, sinó també el nucli generador de la vida social, política i religiosa de la vila; és més, el fons representa un excepcional document col·lectiu de la nostra memòria històrica, atès que els seus fons constitueixen el que en musicologia anomenem un *repertori natural*, és a dir, un llegat engendrat per les pròpies opcions estètiques i la seva recepció social en un mateix espai geogràfic, humà i conceptual.

La documentació musical del fons de Canet s'inicia a començos del segle XVII i arriba fins a principis del segle XX. Curiosament, els seus fons pertanyen, gairebé simètricament en quantitat, als tres segles esmentats. Això vol dir que, en termes generals, hi ha hagut una regularitat en la creació i la recepció d'obres musicals; però el que més ens crida l'atenció és l'elevat grau de representativitat, en termes qualitius, dels compositors dels segles XVII i XVIII. En aquest aspecte, no dubtem a considerar el fons de Canet com un dels més importants de la península pel que fa al contingut de les obres musicals del barroc, especialment del barroc musical hispànic.

Del segle XVII posseïm obres dels mestres de la Capella Reial de Madrid: Carlos Patiño, Juan Hidalgo, Cristóbal Galán, Sebastián Durón; de diversos mestres castellans de primer ordre: Gregorio Enciso, Paredes, Cuenca, Agustín de Santa María, Matías Ruiz, Matías Veana, Pedro Ardanaz, Miguel Tello; de la catedral de Barcelona: Joan Pau Pujol, Marcia Albarreda, Lluís Vicenç Gargallo, Joan Barter; del Palau de la Comtessa de Barcelona: Felip Olivellas; de la catedral de València: Joan Babiasta Cabanilles, Geroni de la Torre, Teodor Ortells, Juan de Navas; de la catedral de Girona: Josep Sol, Joan Pusalgues, Gabriel Argany, Josep Gas; de la catedral de Saragossa, Diego de Casseda; de la catedral de Tortosa, Baltasar Sanz, Isidre Escorihuela; del monestir de Montserrat: Joan Cererols, Benet Soler, Joan Simon, Francesc Rossell, Miquel López; de Canet de Mar, Joan Pica, Miquel Oller, Pau Misser, Pau Llauger, Francesc Catà, i un llarg etcètera d'anònims que a poc a poc anem descobrint.

Pel que fa al segle XVIII succeeix el mateix, bé que més decantat vers la música catalana; posseïm obres del més important compositor del darrer barroc hispànic, Francesc Valls, mestre de capella de la catedral de Barcelona; de Tomàs Milans, nascut a Canet, mestre de capella del Palau de la Comtessa de Barcelona — residència del virrei i lloc privilegiat de contacte musical amb la Capella Reial de Madrid — i de la catedral de Girona; dels millors deixebles de Francesc Valls: Pere Rabassa, mestre de capella de Vic, València i Sevilla; Josep Picañol, mestre de capella del monestir de la Encarnación de Madrid; Bernat Tria, mestre de capella de Palau de la Comtessa de Barcelona; Jaume Casellas, nascut a Valls (Alt Camp), mestre de capella de la catedral de Toledo, i a la fi, de Salvador Laverni, mestre de capella de Mataró i objecte de la tesi doctoral de la professora Teresa Ximenes.

Com pot explicar-se aquesta gran representativitat, que no concorda amb els fons musicals del nostre país, almenys pel que fa a viles i petites ciutats que han conservat fons musicals?

Crec que hi ha diverses explicacions: la primera, el fet que Canet de Mar, juntament amb d'altres viles del Maresme, gaudí d'una situació econòmica important, gràcies a l'activitat marítima, especialment a la que col·laborava — com demostrà el prof. Carlos Martínez-Shaw fa uns anys — dins del *holding* oficiós del comerç americà, ja en el mateix segle XVII. El conreu de les arts, i entre elles, de la música, necessita pau civil i una economia puixant;

aquesta primera hipòtesi, bé que de caràcter general, esdevé almenys un pòrtic proporcionat al seu desenvolupament.

Una altra hipòtesi, més concreta i menys agosarada, rau en la tasca professional del compositor canetenc Tomàs Milans i Godayol. Des del seu càrrec de mestre de capella del Palau de la Comtessa de Barcelona pogué treure còpies de mestres contemporanis (Valls, Casellas, Rabassa, Picañol) i àdhuc d'anteriors, costum molt arrelat en aquella època, per fer-se amb testimonis de l'art musical immediatament anterior, que servien de pauta per comprovar el grau d'evolució d'aquest art. La còpia manuscrita era, en els segles XVII-XIX, el mitjà més ràpid i econòmic per a la recepció dels models musicals; coneixem una gran quantitat de petites antologies manuscrites, fetes per construir el *thesaurus* personal de l'opció estètica de cada compositor. En el cas del fons de Canet de Mar, hem comprovat com hi ha dos exemplars —sovint, coetanis— de la mateixa obra, la qual cosa palesa aquesta altra suposició.

També apareixen, en diversos manuscrits de Canet, unes inicials (Fr. Q. C.) que no hem pogut identificar —si és que són veritablement inicials—, però que sembla que apuntin a l'existència d'una col·lecció particular, que hauria anat a engrossir, ja en el mateix segle XVII, el repertori musical del fons canetenc.

Finalment, crec que és de justícia reconèixer el paper de salvaguarda dels fons musicals, dut a terme per diverses persones, algunes en circumstàncies dramàtiques —penso en Mn. Joan Serrabella durant la guerra civil— i, en termes generals, gràcies a la consciència ciutadana de Canet, i molt particularment a la família Bonal.

La importància d'aquest fons ha estat comprovada per diversos estudiosos de la musicologia internacional: el Prof. Dr. Claude Palisca († 2003), principal especialista mundial del barroc, professor a la Universitat de Yale (EUA); el prof. Alberto Basso, principal especialista mundial en J. S. Bach (Istituto per i Beni Musicali Piamontesel, Toríno); el prof. Dr. Heinrich H. Eggebrecht († 2001), de la Universitat de Freiburg, el prof. Louis Jambou, catedràtic de Musicologia barroca a la Sorbonne de París; el prof. Dr. Gerhard Doderer, catedràtic de Musicologia de la Universidade Nova de Lisboa; i també dels principals representants de la musicologia hispànica: els professors doctors José V. González Valle, director de l'IEM del CSIC de Barcelona; Roger Alier, de la Universitat de Barcelona; Antonio Martín Moreno, catedràtic de la Universitat de Granada; Carmelo Caballero, catedràtic de la Universitat de Valladolid; Josep Maria Gregori, catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona; com també una gran quantitat d'alumnes —avui, tots ells ja professors— que en el transcurs de les diverses edicions del Seminari Internacional del Barroc Musical Hispànic, celebrades a Canet de Mar, tingueren ocasió de visitar i estudiar —i tanmateix sentir, en els concerts organitzats dins el seminari— els fons musicals de la vila.

Entre aquests darrers, vull citar per la seva dedicació a la tasca catalogadora del fons des dels primers moments: Josep Maria Gregori, Gretel Klein, Carme Romeu i Milà, Valentin Atxotegi, Maria Vila-Coro, Maria Farré, Francesc Cortès i, darrerament, Andreu Guinart.

II. IMPORTÀNCIA DEL CONJUNT DELS MANUSCRITS MUSICALS

La importància del Fons Musical de la Parròquia de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar és molt gran dins el domini de la música hispànica del barroc, fins al punt de constituir una referència indispensable —nacional i internacional, com ja he dit abans— per als estudis musicològics d'aquesta temàtica.

Les raons d'aquesta importància es fonamenten, en primer lloc, per la rellevant representativitat dels autors de les composicions, atès que reflecteixen un criteri molt escollit dels millors músics de Catalunya i d'Espanya; quan diem de Catalunya, ens referim, lògicament, als autors dels centres musicals que gaudiren, ja a l'època del barroc (segle XVII i primer terç del XVIII), de gran predicament; cal comptar, en primer lloc, amb les catedrals: Tarragona, metropolitana i primada; Barcelona, la capital real de Catalunya, que tenia una seixantena llarga de capelles musicals,¹ la més important de les quals era la de la catedral,² seguida de les basíliques de Santa Maria del Mar, Santa Maria del Pi i Sant Just i Pastor; Barcelona posseïa, a més, la capella del Palau de la Comtessa —residència dels virreis—, on hi treballà com a mestre de capella el canetenc Tomàs Milans i Godayol; finalment, a Barcelona hi havia una cinquantena de monestirs i convents femenins i masculins, cadascun dels quals posseïa una capella de música de proporcions regulars. També cal esmentar Tortosa, que actuava de pont entre el triangle format per València, Saragossa i Barcelona, com es pot comprovar a través dels intercanvis de compositors, de cantants i d'instrumentistes; Vic, d'on no conservem gairebé cap manuscrit d'aquesta època, però que gaudia d'una capella musical important; Girona, ben representada al fons musical de Canet de Mar amb obres de destacats mestres de capella; la Seu d'Urgell, Solsona, Osca i Elna.

Les places dels mestres de capella d'aquests centres eren atorgades mitjançant concurs-oposició, i avaluades per un tribunal format per experts que eren cridats d'altres centres musicals; aquest procediment garantia la

1. Quan parlem de *capelles musicals*, ens referim al conjunt estable de cantors i d'instrumentistes que formen part d'una institució de manera oficial. Les places d'aquests centres eren cobertes per concurs públic.

2. La capella musical de la catedral de Barcelona gaudia del dret de preeminència, la qual cosa significava que li pertocava d'organitzar i de protagonitzar qualsevulla de les nombroses activitats musicals de la ciutat.

independència i la qualitat dels jurats, com també avalava l'excel·lència dels resultats dels qui havien superat les proves.³

Les composicions dels mestres de capella d'aquestes catedrals no només s'interpretaven en el temple de la seu episcopal; també servien de model a dins de cada diòcesi, i això explica la gran quantitat d'obres que eren copiades i que circulaven entre les parròquies i esglésies de cada circumscripció eclesiàstica; així es produïa, habitualment, el procés de recepció coetània de la música de cada època; així tenia lloc, tanmateix, el procés de la circulació de les idees dels valors musicals, més enllà de la pura aparició de la música escrita.

Sovint, la fama d'algunes obres traspassava els límits del seu espai natural de creació i d'interpretació, i arribava a d'altres contrades; aquest fet es relaciona especialment per la gran mobilitat dels músics; tant els mestres de capella com els cantants i intèrprets instrumentals, bé que haguessin tret plaça fixa en alguna capella musical, no dubtaven a presentar-se a d'altres places que els poguessin assegurar una categoria professional millor i/o uns guanys més importants. La mobilitat dels músics s'estengué arreu dels territoris de l'antiga Corona d'Aragó —per això he esmentat abans el paper de Tortosa— i arribà, especialment en el segle XVIII, a la mateixa cort reial de Madrid.

* * *

L'altra àrea que palesa la importància del conjunt de les composicions del fons de l'església parroquial de Canet de Mar rau en la representativitat de les obres provinents de l'església regular, és a dir, dels monestirs. En un grau ben destacat, podem observar la presència de còpies coetànies dels compositors del monestir de Montserrat del segle XVII, tot just quan aquesta abadia, a més a més d'un santuari marià de renom universal, es converteix també en una referència qualificada en la composició i la interpretació musical: les obres de Joan Cererols i de Benet Soler, figures cabdals d'aquest renaixement montserratí en l'art de la música, esdevenen símbols reals de la pràctica d'una excel·lència en l'àrea monàstica.

També, ja en el segle XVIII, es palesa una relació molt destacada amb centres monàstics de fora de Catalunya; especialment, en els dos grans monestirs de Madrid: el de les Descalzas Reales i el de la Encarnación; els dos provenen de fundacions reials, i els dos constitueixen els centres musicals més importants, en el domini de la música religiosa, de la capital caste-

3. Les proves de les oposicions de mestre de capella contenien quatre tipus d'exercicis: en primer lloc, el coneixement teòric de la música especulativa; segonament, una prova de direcció del conjunt vocal i instrumental; la tercera consistia en la composició d'una obra litúrgica en llatí —generalment, en *stile antico* o contrapunt imitatiu—, i la quarta i darrera, en la composició d'una obra en llengua vernacla —pràcticament sempre en castellà— en estil modern, acompanyada dels procediments retòrics habituals en el barroc.

llana: les obres de Josep Picanyol testimonien la qualitat de les produccions provinents d'aquests centres.

En el segle XVIII es contempla una activitat molt destacada de compositors catalans a l'àrea de Madrid; a més del ja esmentat Josep Picanyol, hem de destacar la presència del P. Antoni Soler al monestir de l'Escorial, i la de Jaume Casellas a la catedral de Toledo; d'aquest darrer es conserven diverses composicions, totes de primera magnitud, al fons musical canetenc.

III. AVALUACIÓ ESTÈTICA DEL REPERTORI

La major part de les partitures servades al fons pertanyen al gènere religiós, subdividit en dos grans apartats: la música litúrgica en llatí i la música *de romance*, en llengua vernaclea.

Quant a la primera, es refereix a les composicions musicals que es cantaven amb textos que formen part de la litúrgia catòlica: la Missa, com a activitat de major categoria, i les hores canòniques, agrupades sota el nom de l'Ofici.

La missa polifònica comprèn cinc parts invariables (perquè el text no varia), i són les següents: *Kyrie*, *Gloria*, *Credo*, *Sanctus [Benedictus]*, *Agnus Dei*. A l'època del barroc, la missa conserva inicialment la factura renaixentista, que consistia en el treball compositiu de caràcter contrapuntístic sobre un únic tema, el qual s'estenia a les cinc parts esmentades; però a la segona meitat del segle XVII ja es veu un canvi, que consisteix en l'extraordinària ampliació temàtica —cada missa podia tenir entre 20 i 30 temes diferents—, com també la presència de l'*stylus mixtus*, estil en el qual s'hi encabien diversos llenguatges: monodia, homofonia i contrapunt. Juntament amb aquests aspectes tècnics, apareix també l'ús dels procediments retòrics, propis de l'aspecte més revolucionari de la proposta barroca, i que consisteix a revestir el text amb una música expressiva, capaç —segons els creadors d'aquest estil— de representar els afectes: amor, odi, alegria, tristesa, etc. A més a més, apareix l'ús de la policoralitat, és a dir, obres per ser interpretades per diversos cors vocals i instrumentals, situats a diferents indrets de l'església.

Aquí és quan podem adonar-nos de la magnificència de la funció litúrgica: a través de la sinestèsia entre diversos sentits —els colors del vestuari, el moviment escenogràfic i gestual dels celebrants, l'olor de l'encens, la interpretació de la música—, la missa esdevé part fonamental d'allò que s'ha anomenat la *fiesta barroca*.⁴ I d'aquests procediments en tenim nombrosos exemples a les partitures servades al fons canetenc.

4. Vegeu BONASTRE, Francesc: *La misa policoral en Catalunya en la segona mita del siglo XVII*. CSIC (Institució "Milà i Fontanals". Col. Monumentos de la Música Española, vol. LXXXIII. Barcelona, 2005 [2006]).

A més de la Missa, la litúrgia catòlica contempla la possibilitat de musicar també els textos de les hores canòniques o Ofici, és a dir: Maitines, Laudes, Prima Tèrcia, Sexta, Nona, Vespres i Completes. Les més importants són les hores canòniques majors (Maitines, Laudes, Vespres i Completes), i la musicació més reeixida la trobem a les Maitines (especialment les de les grans festivitats litúrgiques), a les Vespres i a les Completes. Els salms i els cànctics d'aquestes darreres palesen també una obertura cap a la modernitat, en el sentit de la retòrica barroca; especialment solemnes són el cànctic de Vespres (*Magnificat*) i el de Completes (*Nunc dimittis*). De totes hi ha mostres ben representatives, dignes de ser publicades i, lògicament, interpretades.

Fent costat a la música litúrgica en llatí, apareix també la música en llengua vernacla; bé que majoritàriament en castellà, atès que aquesta llengua és la que gaudeix de major prestigi quant al seu ús literari; no pas com a vehicle habitual d'expressió oral, a Catalunya. Aquest tipus de música comprèn una gran quantitat de gèneres: *Tono*, *Villancico*, *Romance*, *Lletrillas*, etc. Constitueixen l'apartat més sensible a les novetats de l'estil barroc que ens ve d'Itàlia, i tanmateix, representen el grup majoritari de composicions; a través seu traspuja la modernitat de l'estil i el preciosisme dels procediments de la retòrica.

Quant al fons musical de Canet de Mar, constitueix el tresor més preuat des d'un punt de vista musical, tant per la qualitat intrínseca de les composicions, com per l'excel·lència en la representativitat dels autors, que ocuparen els llocs preeminents a l'església, al teatre i a la cort.

Finalment, cal dir que la música religiosa (ja sigui litúrgica en llatí o *de romance* en vernacla) i la profana no es diferencien en res pel que fa a la seva qualitat i treball compositiu; l'únic element que regeix la diferència és la funció i l'ús. És més, sovint hi ha versions *a lo humano* de textos religiosos, i també *a lo divino* de textos profans.

IV. LES PARTITURES I LA MATÈRIA ESCRIPTÒRIA

La major part de les partitures servades al fons són còpies de cadascuna de les parts de la distribució vocal i instrumental de l'obra; només el repertori de finals del segle XVIII i bona part del XIX és escrit en una partitura general, a la manera de les partitures actuals.

El fet de copiar les partitures (partitura de cada veu i/o instrument) era degut a que el compositor donava el seu esborrany original a un copista, per tal que organitzés el seu treball de manera que fos possible de llegir cadascuna de les parts vocals i instrumentals amb claredat i sense errors. Per altra banda, el mestre de capella no acostumava a fer servir la seva partitura original més que per a arxiu, atès que dirigia de memòria, o bé amb un guió de l'Acompanyament continu, amb o sense xifra. És a partir de la segona mei-

tat del segle XVIII quan a les catedrals comencen a demanar que els mestres de capella deixin els seus originals a la institució; aquesta petició esdevé més peremptòria en els casos de canvi de situació en el lloc de treball, i, lògicament, en els de canvi de residència a una altra ciutat.

La situació canvia en el segle XIX, especialment a partir de les cremes de convents de 1835 i de la Llei de desamortització de Mendizábal; aquesta darrera afectà l'Església justament en la música, atès que la major part de les capelles musicals restaren desfetes per manca del suport econòmic necessari. Tot i això, a Canet de Mar sembla no haver-li afectat, tal com veiem a través de les nombroses composicions de Josep Saurí, Ramon Clausell i Isidre Jover, la major part de les quals són escrites per a solistes, cor i orquestra de notables proporcions. Segurament, aquesta circumstància coincidí amb una bonança econòmica, deguda al comerç marítim fins a l'estroncament de final de segle amb les guerres de Cuba i Filipines.

Quant a les partitures, llevat del cas de Josep Saurí, palesen molta cura en la seva factura i, regularment, a més a més de les partícels, acostuma a haver-hi una partitura general, escrita amb paper gruixut.

Finalment, cal ser conscients de la necessitat d'una acció restauradora dels manuscrits, especialment els del segle XVII i XVIII; també caldria fer una digitalització dels fons, a fi d'evitar el desgast dels materials.

Francesc BONASTRE I BERTRAN
Catedràtic de Musicologia de la UAB
Director de l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas

Barcelona, 28 de gener de 2008

LA CAPELLA DE MÚSICA DE CANET DE MAR I ELS COMPOSITORS DEL SEU FONS MUSICAL

I. LA MÚSICA A LA VILA DE CANET DE MAR

Al segle XV Canet tenia una trentena de llars; el seu primer temple parroquial el bastí el 1461,¹ consagrat a Sant Pere i Sant Pau, a l'emplaçament de l'actual plaça del Santuari de la Misericòrdia. A les darreries del segle XVI, la població vorejava les dues-centes llars, i les reduïdes dimensions del seu temple impel·liren els canetencs a vetllar per l'edificació d'un de nou, situat més al centre de la vall i proper al mar, segons el voler dels pescadors de la vila. El bisbe de Girona accedí a la seva construcció el 1579, i el 1595 fou beneïda la nova seu parroquial.² Cinc anys més tard Canet constituí el seu municipi.³

El segle XVII marca l'inici d'una època de creixement per a la vila de Canet, que tot i les inclemències bèl·liques de l'època, amb els consegüents refluxes en l'economia, es va perllongar fins a finals del segle XIX.

Durant els segles XVII i XVIII van ser molts els canetencs que van apostar per desenvolupar una intensa activitat econòmica a través del comerç marítim amb terres d'ultramar, "hi va haver fins a 40 vaixells mercants —de propietaris canetencs— que feien el trajecte de la península a les Antilles. Un tràfic d'aquesta naturalesa fa suposar una gran riquesa en la població".⁴ Tot i la pèrdua de la llibertat dels navegants catalans per comerciar amb ultramar —arran dels efectes devastadors de Felip V envers el

1. El primer temple, de Sant Pere de Romaguera de la Vall dels Canyers, data de principis del segle XI. El topònim Canet deriva del terme llatí *canna*, «canya». Cf. *Llibre sobre l'exposició de la història religiosa de Canet de Mar*. Canet de Mar: Imp. Amfruns, 1981, pàgs. 14-19.

2. *Llibre sobre l'exposició de la història religiosa de Canet de Mar*, on s'hi inclouen els documents notariais relatius a l'edificació dels temples dels anys 1461 i 1579, pàgs. 24-25 i 28-29, respectivament

3. XIQÜÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*. Canet de Mar. Edicions Els 2 Pins, 1995, pàgs. 27-31. Traducció catalana de la primera edició, *Reseña històrica de Canet de Mar y des sus monumentos*. Barcelona: Imp. Luis Tasso, 1880.

4. *Id.*, pàg. 31.

Principat després de la Guerra de Successió—, els mercaders canetencs hi seguiren navegant a través de diverses cases establertes a Sevilla i Cadis, algunes de les quals eren propietat seva.⁵

La restauració de les vies comercials catalanes amb Amèrica, gràcies a la cèdula reial de 1778, reprengué l'embranchida econòmica de la vila durant el segle XIX. Alguns dels seus fills il·lustres —com el naviler i industrial Josep Baró i Blanxart (1798-1878)⁶— s'establiren a l'Havana, Matanzas, Puerto Príncipe i Puerto Rico i mantingueren els llaços comercials amb ultramar fins a la pèrdua de les colònies.⁷

Durant el segle XVII la vila veié néixer el venerable caputxí Gabriel Macià (1604-1680),⁸ fill de la casa Macià de Canet de Mar, amb la seva torre annexa del segle XV. En aquella època Canet tenia quatre-centes llars, prop d'un miler d'habitants, i, tal com assenyala el Dr. Comerma, “al segle XVIII la vila passava una època molt pròspera. Eren moltes les cases de Canet que posseïen naus i per a llur comerç tenien establiments a Màlaga, Cadis o Galícia. Llavors sortien de Canet molts mariners, pilots i capitans de barco.”⁹ L'empenta comercial de la vila es reflectí també en les obres d'ampliació del temple parroquial que es dugueren a terme en el decurs del segle XVIII.

La seu parroquial va veure com el 1717 s'aixecava la capella del Santíssim, i a finals de segle, després d'un primer intent, assistí a la seva ampliació, atès que no tenia prou cabuda per acollir els fidels que s'hi aplegaven a les grans festivitats. El 1785, després d'adquirir els terrenys necessaris, es va col·locar la primera pedra d'unes obres d'ampliació que van concloure el 1789. Les festes de la seva inauguració van comptar amb la presència del bisbe de Girona i duraren tres dies, en el decurs dels quals hom hi cantà oficis solemnes i vespres.¹⁰

D'altra banda, el Consell de la Vila procamà el 1703 la Mare de Déu de la Misericòrdia patrona de Canet de Mar, la devoció de la qual es trobava ja pregonament arrelada en els canetencs des de molt antic. Quan el 1591 l'antic temple va deixar de ser parròquia, l'església antiga va ser posada sota

5. *Llibre sobre l'exposició de la història religiosa de Canet de Mar*, pàgs. 35 i 37.

6. S'establí a Matanzas (Cuba) i creà la primera línia regular entre Cuba i la Península; el 1875 obtingué els títols de marquès de Santa Rita i vescomte de Canet de Mar. Cf. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 43.

7. Segons Josep Rovira i Fors, a mitjan segle XIX, hom té constància de la presència de 84 canetencs establerts a l'Havana. Cf. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 63, nota al peu 43.

8. Fra Atanasi de Barcelona escriví la seva vida i la publicà el seu nebot Joan Macià, degà de la seu de Vic, cf. *Vida y virtudes del venerable padre fray Gabriel Macia de Canet*. Girona: Imp. De Gabriels Bro, 1721.

9. COMERMA VILANOVA, Josep. *Parroquial de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar. Breu història*. [Canet de Mar]: novembre, 1935.

10. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 89-91.

l'advocació de la Mare de Déu de la Misericòrdia, una imatge de la qual ja s'hi venerava de ben antic. La imatge de la patrona de Canet fou substituïda el 1732 per la que es venerava en el cambril del santuari de la Misericòrdia, i va ser baixada en processó del santuari a la parròquia arran de les sequeres dels anys 1737 i 1739.¹¹

El nou temple del santuari de la Misericòrdia es construï entre 1853 i 1857, i fou inaugurat pel bisbe de Girona el 7 de setembre de 1857.¹² Comptà amb la construcció d'un orgue obrat per l'orguener Caietà Vilardebò.¹³ El nou instrument fou inaugurat durant les festes de la benedicció del nou santuari per Primitiu Pardàs, organista de Santa Maria del Mar de Barcelona; ell s'encarregà també de fer sonar l'orgue en el decurs d'una setmana de festes i celebracions que transcorregué entre els dies 3 i 13 de setembre de 1857.¹⁴

Durant aquells dies, la música feu acte de presència quotidiana a Canet de Mar, a dins i a fora dels seus temples, als carrers, places i envelats. El dissabte 5 es cantaren els Goigs de la Mare de Déu de la Misericòrdia al nou santuari, i "acabada aquesta funció religiosa, algunes músiques, que van recórrer tots els carrers fins a les dotze de la nit, donaren una altra serenata al bisbe i als alcaldes".¹⁵ El diumenge 6, de bon matí, "diverses músiques resseguien tots els carrers",¹⁶ i durant la missa dominical de les 9, presidida pel bisbe de Girona i amb la presència de nombrosos preveres, la Capella de Música de Canet interpretà una Missa cantada amb orquestra, "en unió amb molts altres professors de nota, que per aquest motiu havien vingut de la capital. Tots van merèixer una aprovació general i, molt especialment, el conegut artista Nereo Agustini, que va tocar,

11. *Id.*, pàg. 34-35. Aquesta imatge va desaparèixer durant la guerra civil de 1936-1939.

12. COMERMA, Josep. *Novena, història i Cançoner de Ntra. Sra de la Misericòrdia de Canet de Mar*. Barcelona: M. i R. Gilabert, 1947, pàg. 88; la primera edició data de 1933.

13. "El òrgano, el magnífico òrgano que parece una mariposa que cierne sus alas en medio de la nave, es obra del inteligente y laborioso D. Cayetano Vilardebò, su estructura sumamente elegante cuadra perfectamente con el buen timbre de sus voces, sus registros responden con robustez y sonoridad precisa à la menor presion de su teclado. No debia esperarse menos, su fama es Europea, diganlo la multitud de obras que ha terminado à completa satisfaccion de los que le han llamado. Làstima que la carencia de medios no haya permitido añadir lo que se llama *Cadireta*, pero confiamos en la Virgen que no faltará devoto que pagando esta parte, sea entonces un todo que constituirà una de las mejores alhajas del citado templo." Cf. Pedro VIVES. *Reseña històrica del Santuario antigua parroquia de S. Pedro y S. Pablo Apóstoles. Hoy de Ntra. Sra. de Misericordia de la Villa de Canet de Mar...* Sabadell: Imp. y Lib. De Pedro Vives, 1857, pàgs. 32-33.

14. "Debemos concluir elogiando la amable condescendencia del célebre organista de Sta. Maria del Mar D. Primitivo Pardás, quien pulsò con una maestria admirable y en todas sus fiestas, el nuevo y magnífico òrgano." Cf. Pedro VIVES. *Reseña històrica...*, pàgs. 3-4 [addenda].

15. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 69.

16. *Id. Ibid.*

durant l'Ofertori, unes variacions de fagot amb la més gran perícia i admirable gust".¹⁷ Durant la tarda, una solemne processó va conduir la nova imatge des de la seu parroquial fins al nou santuari, acompanyada "d'una refinada música", juntament amb la de "dues companyies d'honor amb la seva brillant música militar". En entrar la imatge al santuari es cantà un *Tedeum* amb orquestra i orgue,¹⁸ i en retornar cap a la vila "es va distribuir entre els concurrents un himne dels veïns de Canet dedicat al bisbe. N'era l'autor un fill d'aquesta mateixa vila".¹⁹ Al vespre els balls als envelats, al carrer Ample, "van ser molt concorreguts i les noies de Canet hi lluiren elegants vestits".²⁰

L'endemà, dilluns 7, a les 10 del matí s'inicià l'ofici "a tota orquestra" en el nou santuari, sota la direcció de Joaquim Jovenet, "natural d'aquesta vila i actual mestre de música de Lloret",²¹ el qual també hi cantà de tenor. Durant el Gradual "vam tenir el gust d'oïr un himne d'una gran harmonia, anàleg a l'objecte i obra de Bonaventura Bruguera — també fill d'aquí i digne mestre de capella de la catedral de Tarragona— que en ocasió d'aquestes festes tan senyalades també va venir al poble".²² Durant la tarda s'hi van cantar "unes solemnes completes i els antics Goigs de la Mare de Déu de la Misericòrdia".²³

El dimarts 8 es cantà al santuari "un altre ofici a tota orquestra, composició —segons creiem— del mestre de capella reverend Ramon Clausell".²⁴ A la tarda, després de les vespres, "es va cantar un elegant rosari",²⁵ i al vespre es van celebrar balls, com en els dies precedents.

La missa dominical del dia 13 fou interpretada per la Capella Musical de l'església parroquial, i a la tarda "es va cantar a l'orgue un formós trisagi de

17. *Id.* pàgs. 69-70.

18. *Id.* pàg. 71.

19. *Id.* pàg. 72.

20. *Id.* pàg. 72.

21. *Ibid.* D'entre les obres servades de Jovenet al Fons Musical de Canet, només els "Gozos / á la Ynmaculada Concepcion / con Orquesta regular / Música de J. Jovenet / año 1857" coincideixen amb la data d'aquella efemèride, cf. CMar 426.

22. *Id.* pàg. 73. En el Fons Musical de Canet només s'hi ha conservat la "Misa á Cuatro y á Ocho, / Con Violines, Violeta, Flauta, Clarinetes, Fagote / Trompas, Figli y Bajo / año 1833 / Mtro Ventura Bruguera", CMar 67.

23. Qui sap si podien haver estat les Completes de R. Clausell, cf. Ms 153. Pel que fa als "antics Goigs" de la Misericòrdia, el 1835 R. Clausell renovà els que es cantaven des del 1651, segons resa el Tit Dip del Ms CMar 179 — "Goixs Bells / de edat 184 anys / Renovats per la Vigilia de N^a Sr^a de / Misericordia del any 1835 per Ramon / Clausell Pbre. y Mestre de Capella de dita / Vila" —, amb el text *Cantem ab goix singular*; d'altra banda, els "Goixs / a 4 / Ab Orquesta Regular en honor de Ne. / S^a de Misericordia en lo any 1857 / Compostos per lo Mestre de Capella / D. Ramon Clausell Pbrè.", duen l'incipit *Verge puix titol gosau*, cf. CMar 169.

24. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 73.

25. *Ibid.* Podria tractar-se del "Rosari / a 3 / any 1857 / Mestre Clausell Pbre", CMar 236.

la Verge”.²⁶ Finalment, el dilluns 14 es cantà al santuari un ofici de difunts en memòria dels finats que havien col·laborat en la construcció del nou santuari.

II. LA CAPELLA DE MÚSICA

La riquesa comercial de Canet de Mar es veié reflectida també en la dotació de la seva capella musical, almenys fins a principis del segle XVIII. En aquella època eren catorze els preveres que residien a la parroquial, i cinc d'ells formaven el nucli estable de la capella de música: el mestre de capella, l'organista, un baixonista, un contralt i un tenor—els quals havien de saber tocar també l'arpa i el violí—, a part de dos escolans tibles que participaven en la interpretació del cant pla, la polifonia i feien també funcions d'acòlits.

Així ho ratificava la *Concordia feta y Firmada entre lo Rnt Dr Sebas-tia Benages Rr de Canet de Mar de una, y los / Regidors de Canet de part altre*, signada el 24 de desembre de 1717 i decretada pel vicari general del bisbat de Girona el 20 de maig de 1718, en la qual s'hi especifica que els emoluments anuals que rebien els residents eren de 200 lliures.²⁷ En cas d'augmentar les rendes de l'església, la concòrdia establí ampliar el nombre de residents, sempre i quan fossin “fills y originaris de dita Iglesia”:

“[...] Altre admissió per mestre de capella, tingua / de cantar y fer cantar la capella si y de la ma-/ nera lo obligaran en lo acte de la admissio ly fa-/ran dit Rr y jurats, y que ajia de ensenyar de cant / de instruments de corda, com son Arpa violi y demás / per adorno de dita capella, de tenir dos minyons / de continuo que cantian per tible en / dita capella ben educats, y ensenyats sustentantlos / sos Pares = y tingua obligacio de ensenyar a dits / dos minyons de cant pla a fi de que cantian / las antifonas, y responsoris en lo cor fentlos posar / las cotas y sobre pellisos en todas las funciones se / auran de cantar, tant de cant de orga com de / cant pla = y aixis mateix tinguan obligacio / dits dos minyons, que quant no tingan que ser-/ vir al cor los dias festius; y dies que se celebra-/ran los Divinals officis ab ministrers, hagen de / servir al altar. Y dit mestre deu tenir 21 cum-/plert, y se dehen publicar edictes per los exa-/ mens, y que lo Rr y Regidors deguian anomenar / examinadors = y que se deguia donar al mes / hun benemerit, ab las obligacions, y carrechs sobredits / y mes si se lin posaran en lo acte de admissio, y / per guanyar las distribucions deu esser ordenat / de subdiaca. /

26. *Id.* pàg. 75.

27. La concòrdia preveia també que, d'aquesta quantitat, els residents havien de pagar 50 lliures “aplicadoras per fer y rafer llibres de / cant pla per lo cor, Missals, cothas y sobrepellisos per dos minyons / del mestre de capella”, cf. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-39.

Item una admissio per organista, qui tingua / de tocar lo orga, y acompañar tots los días que / tocarà la capella, y sempre que lo mestre de capella / voldrà tant en las funcions que hi aurà celari / com a las que no ni haze, y tambe en los dies que / se faran funcions en dita Iglesia en die doble / com son de horas, y missas cantadas tingua / dit organista de tocar lo orga sempre que / lly manarà lo Rector sens selari, ab la sola / distribucio que tindran los demes Residentes / originaris = Y que tinguia de ensenyar / de Orga als fills de la present vila que apendrer / ne voldran sens selari. Tinguia de tenir / 21 any complert, deu esser subdiaca per gaudir / las distribucions, dehen precehir Edictes, y examens y deu ensenyar la Doctrina Christiana / com está expressat en los demès capitols. /

Item 3 admissions, un tenor, un contralt, y / un Baxonista, y tinguían de saber tocar un / instrument de corda, com es Arpa violi, ins-/trument de vent, ô altre que aparega a dit Rnt / Rector, y Jurats mes convenient per adorno de / la Capella de Cant, quant sels farà lo acte de ad-/missio los faran, y tinguian de tocar sempre / que convinga en la Capella de dita Iglesia. Y que tinguian 21 any complert = y dehen esser / ordenats de subdiaconat per gaudir las distribucions de dita Iglesia = Y qui tindrà lo [...] / de Baxonista, te de ensenyarne als fills de vila / que apendrer ne voldran. Y tenen la obli-/gacio de ensenyar la Doctrina Christiana / tots los Diumenges no impeditos com está dit / dels demés, y altres obligacions si posar / los voldran en lo acte de admissio los faran / dit Rr y Jurats.”²⁸

Pel que sembla, però, durant els darrers anys del magisteri de Miquel Oller (1652-1717), la capella de música va començar a viure una davallada dels seus efectius; de fet, Oller ja regentava de forma unificada els magisteris de la capella i de l'orgue. A aquest efecte, el 27 de juliol de 1773, el rector Joan Prat, conjuntament amb els jurats de la vila de Canet, va intentar redreçar la capella mitjançant l'establiment d'unes ordinacions, que van ser aprovades el 9 d'agost del mateix any per Josep Duran i Escofet, mestre de capella del Palau de la Comtessa, i Josep Pujol, mestre de capella de la catedral de Barcelona, i ratificades pel bisbe de Girona el 23 de setembre.

L'exordi de les ordinacions feia palès com:

“atenent que la capella de mu-/sica de dita Iglesia es honorifica á la dita Iglesia per lo lluhiment / que dona â las funcions de ella; y utilosa al publich de dita / vila per los fills de ella que dedicats en sa menor / edat al estudi de dita art, adquirexen per tal medi, co-/moditats perpetuas en dita Iglesia o en altres. Per lo tant / moguts los predits Patrons de zel perque la referida ca-/pella musica no experimente declinacio en lo venider, com / en el dia se experimenta per

28. APCM: *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquia / de Canet de Mar*, ff. 90-92. Un resum d'aquest document el va publicar mossèn Pere Matamala i Castanyer, rector de Canet entre 1978 i 1986, a “La notable capella de música canetenca del segle XVII” dins la revista *Plaça de la llenya*, fasc. 27, vol. 2, XII-1981, pàg. 19.

falta tal vegada de ordina-/ cions o estatuts; antes be â fi de procurar son augment o / â lo menos uan competent conservacio de ella, han vingut / acordes â fer, ordenar y manar los estatuts y ordinaci-/ons següents per a que ara y en lo venider sian perpetuament observats / y observadas.”

A partir de la introducció les ordinacions s'articulen en onze apartats, en els quals, a fi d'augmentar els efectius de la capella, s'estableix que el mestre de gramàtica s'incorporés a la capella en qualitat de cantor i/o instrumentista a fi de pal·liar la migradesa d'efectius “per a cantar â dos cors com sempre en dita Iglesia se ha cantat”, i que la capella ampliés les seves admissions als instrumentistes, eclesiàstics o seglars, presents a la vila de Canet amb el vist-i-plau del mestre de capella i dels jurats de la vila, malgrat l'oposició d'alguns dels preveres residents que veien perillar els seus guanys en el repartiment de les distribucions.

D'altra banda les ordinacions contemplen tant normes de règim intern —les penalitzacions econòmiques per a les absències no justificades dels seus membres en els assaigs “o aquells actes que ells diuhen de prova” i en les funcions— com aspectes relatius al repertori. En aquest sentit, s'invita el mestre a renovar els fruits de la seva composició —“que las obras que fassa cantar no sian sempre unas mateixas”— i que l'estil de les seves obres “no porten donaire de teatro, ni excitian a diversió, sinó que sian graves y excitativas a la devoció”. Aquesta mateixa recomenació s'estén a l'organista, al qual se li encarrega “que toque tocatas de las mateixas circunstancias”. Finalment, el document incideix en la importància de l'ensenyament dels dos escolans cantors atès que “la conservació y augment de la capella musica, depenia en gran part de la atracció a la musica que se efectua quant los miñons son xichs”.

Heus aquí el contingut d'aquestes ordinacions de 1773, que per la seva importància reproduceixo en la seva integritat:

“N. 1. / Atenent que en la concordia atorgada en / lo any 1717 entre los predits Patrons, se destinan / sinch admissions per dita musica que son / de mestre de capella, de contralt, de tenor / de baxó y de organista, las quals admissi-/ons quedan en el dia provehidas, atenent / també que estos sinch subjectes, adhuc ab / los dos miñons que lo mestre sol tenir per apun-/tar las antifonas, son insuficients per una / musica armoniosa y per a cantar â dos cors / com sempre en dita capella se an cantat y que / fora major la insuficiencia de dita musica / si algun dels referits sinch individuos se / inhabilitás. Atenent també que lo mestre / de primeras lletras de dita vila es y ha es-/tat de temps immemorial admes â las distri-/bucions adventicias de / dita Iglesia y que sent / habil de musica, o, per sa veu o per saber so-/nar algun instrument, ha estat sempre tam-/be admés a la capella musica de ella, lucrant / igualment que cada un de dits residents / (menos lo mes-/tre). Per lo tant ordenan y es-/tatueixan que sempre que lo tal mestre / de primeras lletras, sia habil de musica / o per veu que gose, com lo actual, o porque / sapia sonar algun instrument musich, /

dega ser y sia numerat entre los individus / de dita capella lucrant / en ella la part entera que ella reddituhesca, igualment, y del / mateix modo que la adquirexan cada un / dels referits (admesos menos lo mestre de / capella, aquí expecta mes com avall se dira) / quedant emperó ell també obligat a / cantar gratis en las funcions que los demes / així ho estan./

N. 2 / Atenent a lo que se explica en lo N. 1. Ate-/ nent també que moltes funcions de dita mu-/sica se fan â so de Vio-/li, en qual cas, sent tant / curt lo numero de musichs, han precisament / de faltar veus. Atenent tambe que en las Igle-/sias cathedrals y en altres en que se troban ad-/missions o beneficis per musica, se admeten / â ella altres individus sian esglesiastichs o / seculars, fentlos participants del lucro de dita / musica. Atenent tambe que â la de dita nostra / Iglesia se han admes fins ara altres subgec-/tes âls quals se gratificaba de fondo de dita / capella segons que lo mestre judicava conve-/nient, a lo que han volgut oposarse ara alguns / de dits residents, per lo tant estatuhexan y / ordenan que si en dita Vila se troban un, / dos, tres, o, mes subjectes esglesiastichs o secu-/lars que en veu o en algun instrument sian / habils e idoneos per dita capella pugan los refe-/rits patrons, precehint consulta del mestre / de capella, admetrer â dits subjectes al cos de / dita capella, señalant a cada qual de ells, o, la / part entera, o aquella porció que dits Patrons / estimaran, pagadora del fondo o reddits de / dita capella, y ab las obligacions que dits Pa-/trons los imposaran./

N. 3 / Que lo referit Mestre de Capella, los resi-/dents destinats a ella, y los demes que tingan / interes en ella per ser agregats a dit cos, se / diu en lo N° 2 constituhescan un procura-/dor que collecte als lucros de dita Capella y / despues en lo temps que ells disposian, done / a cada qual dels interessats o individus / de dit cos sian residents o sian agregats, / lo que a cada qual expectia segons lo que se / ha explicat y avall se explicara, estos es al / Mestre de Capella tres parts, als demes resi-/dents y al mestre de primeras lletres si / es musich una parta cada un, y als de-/mes agregats lo que se los haura señalat / ab lo pacte emperó que antes dega dit Pror. / manifestar a dit Mestre de Capella la dis-/tribució fahedora del fondo o lucro total de / dita musica, la qual distribució se execu-/tara sempre ab aprobacio de dit mestre de / Capella y no sens ella./

N. 4 / Per quant qualsevol cos deu tenir un sol / cap quel dirigisca queda per sa natura-/lesa lo Mestre de Capella constituhit cap / y director de la Musica, al qual deuran / los demes musichs de dit cos respectar y tenir / exacta obediencia, en lo respectiu a dita mu-/sica, així que no sols hauran de admetrer / los papers que ell los donará sino que temabé / hauran de desempeñarlos plenament, de manera / que qui de proposit faltará en est assumpto (del / que se fa privativament jutge al mestre de ca-/pella segons sa conciencia) deu ser privat del / lucro de aquella, o, aquellas funcions per pri-/mera vegada, y continuant deurá dit mestre / representarho als patrons, per donar la deguda / providencia, aplicat dit lucro a la obra de esta / Igl^a./

N° 5. / Tambe deu ser privat del mateix lucro qual-/sevol dels referits que voluntariament falte / en la funcio o funcions, en lo que també deu / entendrese lo mestre, pero com aquest a mes / de sa presencia tinga la prestacio de

papers / y cant dels dos minyons, sera privat de sola / una de las tres parts que li corresponen, si so-/lament ell falta, y sera privat de dos de sas / parts si falta y los minyons./

Nº 6. / Podrá lo mestre per si sol admetrer las fun-/cions adventicias de dita musica ab expres / consentiment y no altrament del rector, de / dita Iglesia qui vuy es y per temps sera y ab / ex suposit y expres pacte, y sens perjudici al-/gun pero si esdevé que havent acceptat al-/guna, o algunas, no volgue un o mes dels re-/sidents acistir y obrar com deu en ella o ellas, / puga lo mestre en tal cas cridar a altre o / altres, fentlosparticipants del lucro que a / aquell, o aquells, espectaria si acistissen y / obrassen en ella, per cuya falta quedar pri-/vats del lucro de ditas funcions, per prime-/ra vegada, y despues com en lo capitol quart. /

Nº 7. / Per quant es casi necessari que antes de / las funcions se exercescan los musichs en / aquell o aquells actes que ells diuhen de / prova / esto es en los que lo Mestre judiquia / necessaris. Per lo tant se encarrega al Mes-/tre de capella que cuyde de fer avisar a / tots los individuos de dit cos per la prova / o provas, señalant / lloch dia y hora, y aquell que avisat no / acistirá sens justa causa, o llicencia del / mestre, quedia privat del lucro de la tal / funcio fahedora, y si esta fos de las que / deuhen fersa sens paga, que cada ve-/gada dega lo qui faltará pagar tres sous / aplicadors al fondo comú de dit cos per prime-/ra vegada, y despues com expressa lo capitol / quart./

Nº 8 / Per quant a vegadas faltan veus o instruments / en un o altre paper se ordena, que qualsevol / individuo que sapia sonar algun instrument / de corda o de vent, dega tocarlo sempre que lo / Mestre ho disposia, encara que sia deixant en / aquella funcio lo paper o instrument princi-/pal de son institut, y lo mateix en cas de cam-/bihar lo Mestre las veus per suplir alguna de /ellas, porque se suposa que aquest sera su-/plert per altre, o, que no será tant necessari y / qui en esto faltará, sia privat del estipendi o lu-/cro de aquella funció, y en cas de remitencia com / enn lo capitol quart./

Nº 9 / Per quant la conservació y augment de la ca-/pella musica, depenia en gran part de la atrac-/ció a la musica que se efectua quant los miñons / son xichs; per tant se encarrega al Mestre de Capella, / al organista, y als demes que en virtut de sos actes / de admició, quedan obligats a la respectiva / que cumplen exactament a tant important / exercici./

Nº 10 / Per quant lo ohido gusta de la novodat y la / musica es instituhida per excitar o aju-/dar la devoció en la Iglesia, se encarrega / al Mestre que las obras que fassa cantar no / sian sempre unas mateixas, y que no porten / donaire de teatro, ni excitian a diversió, / sinó que sian graves y excitativas a la de-/voció deguda al lloch sagrat ahont se can-/tan, y per los mateixos motius se encarrega / al organista que toque tocatas de las ma-/teixas circunstancias./

Nº 11 / Y per quant ab las presents ordinacions no / se señala algun eestipendi als dos miñons can-/tors que lo mestre deu tenir en los dias feri-/als per las antiphonas, aparexent just que / son treball en la musica sia per lo mestre / que los enseña; per tant y a fi de estimular / a tal obra, los predits regidors en dit nom / ordenam que sempre que los dos dits mi-/ñons acistescan al cor y canten en las / funcions que paga lo bací de las animas / se done per lo baciner,

a cada un de dits / dos miñons la mitat del estipendi o lucro / que dona a cada resident, en lo temps y / modo que als residents se dona. Y així ho / firman en la Vila de Canet de Mar a 27 dias / del mes de juliol de 1773. Firmo Dn. Joan Prat / Pbre. Y Rector las ditas constituciones. Farnco / Vendrell Batlle [i set regidors...] /

No obstant que ab las presents ordinacions / o estatuts se perjudicaria en algunas cosas lo / Sor. Mestre de Capella, haventnos pero assegu-/rat los Sors. Patrons que tot es ab concentiment / del dit Sor. Mestre de Capella: Aprobam las Re-/feridas ordinacions com a conforme a la / practica de nostres capellas. Barcelona a 9 / dias del mes de Agost de 1773. “Joseph Duran y Escoffet Mestre de la Rl. Capella del Palau / Joseph Pujol clergue mestre de capella de la / Santa Igl^a Cathedral”²⁹

Altres funcions de la capella, a part de les contingudes en aquestes ordinacions, eren que “los divendres de mars de tot lo any, que lo mestre de capella / ab los cantors de ella ajian de cantar lo Miserere, si y com se acos-/tuma cantar en dita Iglesia tots los Diumenges de Quaresma de-/vant la imatge del St. Christo [...]”,³⁰ segons ho instituïa la causa pia fundada per un resident i recollida en una acta notarial del 7 d’abril de 1707. El mateix document establia que “quant / se aportará per viatich en qualsevol malalt, ajian de sonar 4 minis-/trils acompanyant lo Sm. Sagrament”³¹

Pel que fa a la representació de la Passió, hi ha un “mandato de no fer la Passió, pena de excomuni-/cacio major y 25 escuts de or”, per disposició del bisbe de Girona, amb data del 9 de febrer de 1763.³²

1. *Els mestres de capella*

Dins la documentació conservada a l’Arxiu Parroquial no han perviscut els llibres d’actes o deliberacions de la comunitat de preveres que ens ajudarien a resseguir, fil per randa, el procés històric dels successius mestres de capella, organistes i membres de la capella de música. Tanmateix, gràcies als plecs documentals solts de les actes d’admissions és possible d’omplir algunes llacunes d’aquest procés.

Ara com ara desconeixem qui succeí Miquel Oller en el magisteri de la capella a partir de 1717, el mateix any de les ordinacions. La documentació

29. APCM: *Capsa Residents 1503-1872*: Rd-18, i *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-15, on el document de l’admissió de l’organista reproduïx els tres primers dels apartats d’aquestes ordinacions.

30. APCM: *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 155.

31. *Ibid.*

32. *Id.*, f 127.

sobre l'admissió de Josep Saurí, el 1793, ens dóna a conèixer el seu immediat antecessor: Miquel Medir, el qual traspasà entre finals de 1792 i principis de 1793.³³

Entre el 21 i el 23 de febrer de 1793 els regidors van fer posar els edictes per convocar candidats al magisteri que fossin fills de Canet, segons establia l'antiga concòrdia. L'absència de candidats va obrir la convocatòria i s'hi van presentar "Joseph Saurí clergue na-/tural de la Vila de Granollers [...] y Anton Minguell musich natural de la Vi-/la de Tarrega", essent elegits "per la censura y habilitació dels dits dos opo-/sitors al Rnt. Joan Nogués Pbre. y mestre de capella / de la Parrâl. Iгла. de St. Just y St. Pastor [...] y â Joseph Duran y Escofet mestre ju-/bilat de la Rt. capella del Palau [...]".³⁴

En el seu veredictes, els examinadors van expressar el següent: "feta per nosaltres la mes seria y madura re-/flecció del desempeñó dels dos oposats, posam / en primer lloch de composició â Anton Min-/guell y en segon lloch â Joseph Saurí clergue, / però si capás est de enseñarla, però en quant / a la veu posam en primer lloch â Joseph Saurí / clergue per tenir la veu mes clara y sonora / y en segon lloch â Anton Minguell, y en los de-/més actes publichs los judicam iguals".

Finalment, els regidors, a causa "de / varias circumstancias que concurran en lo / dit Joseph Saurí que lo constituheixen mes beneme-/rit y util per la dita Iгла. y de la Popular y comuna / veu, deliberaren tots dits otorgants presentar y / conferir la dita admissió residencial del dit Ma-/gisteri de Capella al dit é infrascrit Joseph Saurí".³⁵

Cinc anys més tard, el 9 de juliol de 1798, Saurí va aconseguir del bisbat de Girona la concessió d'un ajut econòmic per sufragar les despeses extres que tenia amb la capella durant les festes de Sant Pere. El motiu era que el comte de Barcelona, Francesc Tarroja, el marmessor del qual era el canetenc Miquel Llauger, havia disposat una suma de diners "aplicadoras por la musica de St^a / Maria del Mar de la ciutat de Barcelona que deurá assistir á / las completas y funció de la festivitad de S. Pere [...]".³⁶ Tanmateix, Saurí exposà com la presència dels músics de la capella de Santa Maria del Mar per solemnitzar aquelles festes li reportava una feina sobreafegida

33. Tot i la presència de diverses famílies a Canet amb el cognom Medir, no hem localitzat la data del seu traspàs, el qual, probablement, es degué produir fora de la vila. En el memorial sobre les distribucions de Jaume Ferrer del 4 d'abril de 1766, consta que Miquel Medir va entrar a residir a la comunitat de preveres després del 1738, cf. *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-48.

34. Joan Nogués fou qui succeí a Tomàs Milans i Campús en el magisteri de Sant Just i Pastor.

35. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-71, f. 4-6.

36. APCM: *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 264.

de la qual no n'era recompensat: “parece extraño el que / vengan músicos forasteros con suficiente sala-/rio [...] y que los de la propia Iglá. tengan el mis-/mo trabajo sin persibir salario, aumentan-/do el trabajo, pues siempre se aumenta la so-/lemnidad con el mayor numero de voces / é instrumentos por cantarse piessas de mayor / dificultad y duracion, particularmente al supli-/cante por aver de componer papeles dupli-/cados â los de su obligacion [...]”.³⁷

Amb el traspàs de Josep Saurí, els regidors van novament posar edictes el 3 d'abril de 1834 per tractar de cobrir la vacant del magisteri primer amb un músic canetenc, tal com establia la concòrdia de 1717, i “[...] finits los examens / publichs que se verificaren en dita Iglá. lo dia 21 y 22; y vista y reflexionada la censura en / escritos per los preelegits examinadors Jaume Roca Me. de Capella de Mataró y lo Rt. Martiriá Camps organista de Areñs [...]”,³⁸ van atorgar el magisteri al canetenc Ramon Clausell i Llauger, que el regí fins al 1868. Durant el seu mestratge se celebraren, el 1857, les solemnes festes de la inauguració del nou santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia, a les quals hi tingué un paper destacat al capdavant de la capella, juntament amb d'altres músics de la vila que s'hi van desplaçar, com el seu deixeble Joaquim Jovenet o el canetenc Bonaventura Bruguera i Codina, mestre de capella de la catedral de Tarragona.

2. L'orgue i els organistes

El 1651 fou acordada pel Consell de la Vila la construcció d'un orgue a Barcelona,³⁹ i el 16 d'agost de 1677 “los obrers de Canet donaren a preu / fer la cadira del orga de dita Vila”.⁴⁰ L'instrument es trobava ubicat damunt la capella de Sant Antoni i fou engrandit, en gran mesura, gràcies a la donació d'una part dels guanys que els pescadors obtenien de la pesca en dies festius durant dos anys, prèviament facultats per fer-ho pel bisbe de Girona.

37. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-72.

38. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-78.

39. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 82. L'orgue fou present al temple fins al 1936; el testimoni de la seva presència encara es fa palès en l'arquitectura interior i exterior del temple, en els arcs de la capella de Sant Antoni i en l'espai que ocupaven les manxes que es percep des de l'exterior. L'instrument fou destruït durant la guerra civil de 1936-1939. El 1958 l'orguener Camps construï un nou orgue d'un sol teclat amb pedaler, ubicat en el transsepte, cf. *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona*, año XXXIII, 14-XII-1958.

40. APCM: *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 200.

El 1762 es dugué a terme “una renovació de l'orgue que costà 105 lliures i dos anys més tard es gastaren 144 lliures més per posar-hi clarins”.⁴¹ Però les rendes de la parroquial no acabaven de donar satisfacció a les necessitats del temple. El 1763 el rector i els patrons expressaven que “la teulada de la boveda de dita Iglesia amenasa ruina de caurer, que lo orga no va per tenirse de adobar y que hi ha moltas cosas necessarias en dita Iglesia y que la obra de dita Iglesia no te renda per subvenir a ditas necessitats”. El 23 de juny de 1763 Josep Vicenç, “factor d'orgas”, rebé una part del que li pertocava per la restauració que havia fet per Nadal,⁴² i probablement fou el mateix orguener que hi posà els clarins el 1764.

Miquel Oller ja actuava d'organista el 1690. De fet, aquell any la cúria eclesiàstica de Girona acollí un principi de causa del rector i els jurats envers “M. Oller / organista pretenent aquells que est cumplis las / obligacions de la sua admissió”,⁴³ per la qual cosa van exhibir una concòrdia decretada amb data del 6 de juny de 1690, anterior, per tant, a la que s'ha conservat de 1717.

Després del traspàs de Miquel Oller, el rector i els jurats de la vila van signar l'admissió de *Salvador Ferrer organico filio et / originario ejusdem villae nunch vero in civitate Barchinone*, el 27 de març de 1717; el nou organista comptava disset anys d'edat.

D'entre els pactes estipulats, destaquem el primer, segons el qual:

“tots los / diumenges y festas de presepte tinga obligaci quiscun any / lo dit Salvador Ferrer de tocar o fer tocar lo dit orga / sens salari ni estipendi algun assaber offic i vespres y / Completas y axi mateix tots los dies que lo Mestre de Capella de / la Iglesia de dita vila esta obligat de cantar sens salari hage / de aconpenyar ab lo orga tanbe sens salari conforme dit mes-/ tre [...]”;

i el tercer, en el qual s'estableix, tal com era habitual en els actes d'admissió dels membres de la capella:

“a de anar quiscun any ab la professo una vegada tant sol-/ament ab los cantors que componen la Capella de d^a Iglesia / a nostre Sr^a del Corredor y cantar a la professo y offic per es-/ser vot de vila sens salari algu conforme estan obligats lo / mestre y cantors que componen la dita capella residents en / dita Iglesia.”⁴⁴

41. COMERMA VILANOVA, Josep. *Parroquial de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar. Breu història*. [Canet de Mar]: novembre, 1935.

42. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-34.

43. *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 63.

44. APCM: *Capsa Admissions 1624-1809*: Ad-09. Document signat pel rector Josep Amat i els jurats de la vila.

Salvador Ferrer va regir el magisteri de l'orgue fins al seu traspàs, esdevingut el 27 de setembre de 1768.⁴⁵ En el termini d'un mes, el 27 d'octubre de 1768, el rector i els regidors de la vila, després “de tingut relació dels examina-/dors que lo dit Llorens Ferrer y Clausell clergue de d^a / vila era subgecte habil en tocar lo orga y acompa-/nyar la capella de cant”, van elegir i admetre l'esmentat Llorens Ferrer i Clausell com a nou organista de la parroquial.⁴⁶

El 17 de juliol de 1774 el rector i els regidors van signar l'acta d'admissió del llicenciat Josep Casalins i Castanyer (1731-1814)⁴⁷ com a organista de la parroquial, el qual havia també d'“enseñar de llegir escriurer y arÿtmetica als fills de la pnt. Vila com â principal mestre”.⁴⁸ De tota manera, la seva admissió va aixecar força polseguera, atès que el 24 d'agost Lluís Pareira, organista de Santa Maria de Mataró, va declarar davant del notari matoroní i dos procurados dels regidors de la vila de Canet:

“que no obstant que en lo die trenta de juliol propo pas-/sat, y del corrent any, feu un certificat, junt ab Gaye-/tano Pagueras licenciado y organista de la Iglâ. del / convent de las Geronimas de la ciutat de Bar^a que es del thenor seguent =Certifican los baix firmats com / en lo die present y avall escrit, haventnos trobats en la Iglâ de la Vila de Canet de Mar a fi de veurer, y ohir / los examens de orga que se han fet en dita Iglesia, y ha-/ventse oposat en dir offici de orga Joseph Casalins li-/cenciado, y Joan Oller clerga, y havent estos estats / examinats per dit offici de orga per los Rnt. Francisco / Serra Pbre. Beneficiat de la Vila de St^a Maria de / Arenys de Mar, y Rnt. Martí Pibernat de la Vila / de St^a Maria de Arenys de Munt Pbre., y Benefi-/ciat de ells, y segons nostra pericia, y practica en lo / offici de orga, nosaltres declaram que los dits examens / no foren examens, si no sombra de examens per fal-/tar las degudas circunstancias principals en semblants / examens, y ab tot lo dit Joan Oller clergue, dona ma-/jor satisfaccio, y duplicada, que no dona lo dit Joseph Casalins licenciado [...] y aixis o sentim, y o fir-/mam vuy en Canet de Mar y juliol 30 de 1774= [...]— tanmateix, ara— declara y afirma que lo dit certificat lo firmá deduit y ab pu-/ra contemplacio de un subgecte que li demaná y li por-/ta ja feta, pues dit declarant ja may sabé, ni ohi las / preguntas que se feren a

45. APCM: *Òbits* 5 / 1761-1786, f 127 v: “Dia 27 de 7bre en lo any 1768 en la vila de Canet de Mar Bisbat de Gerona morí lo Rnt. Salvador Ferrer / Pbre. y Organista de la Iglesia de S. Pere y S. Pau de / dita Vila, de edat 68 anys [...]”.

46. APCM: *Capsa Admissions* 1624-1809: Ad-49 i 50.

47. APCM: *Òbits* 6. 7. 8. 9 / 1787 a 1824, f 106: “Als divuit de janer de mil vuytcents catorse en esta vila de Canet de / Mar Bat. de Gerona morí de edat vuytanta tres anys havent re-/but los acostumats sagts. de la Igl^a lo Rnt. Joseph Casalins Pbre. / y organista de dita Igl^a fill leg. y natl. de Joseph Casalins / y de Maria Castañer conjs. difnts. lo cadaver del qual fou / sepultat lo die seguent en la sepultura de dits residents ab / dos oficis ab musica y absoluta lo dia antes, y los dies següents se li / feren lo novenal”.

48. APCM: *Capsa Admissions* 1624-1856: Ad-56.

Joseph Casalins licenciado, y á / Joan Oller clergue, y per conseguent no podia saber, / ni afirmar qui responia be, ni mal, sols afirma, y decla-/ra certament que lo dit Joan Oller y Matas es inhabil / de cant pla per haver ohit sa veu, y que no acisti ell / declarant com a Jtuge, ni ab animo de minar los exa-/minadors [...]"⁴⁹

Les darreres dades que coneixem dels organistes de Canet fan referència a Salvador Jordana i Buch († 1855), al qual succeí Antoni Gil el 31 de maig de 1855 després de superar les proves que li presentà el tribunal format per Ramon Clausell, mestre de capella de Canet, i l'organista d'Arenys de Mar Martirià Camps. Ambdós palesaren per escrit "que la / tarde de dho. dia hemos exa-/minado al clerigo D. Antonio / Gil y lo habemos hallado / idoneo p^a el desempeño de / dha. plaza de organista".⁵⁰

3. *Altres membres de la capella*

S'han conservat alguns documents que aporten dades sobre alguns dels altres membres residents de la capella. Aquest ha estat el cas dels baixonistes Josep i Francesc Llauger, Pere Martí Puig i Bonaventura Gil; el tenor i violinista Jaume Roig Oliver, i els contralts Josep Duran, Jaume Ferrer i Joan Oller i Matas.

Després de l'organista, el baixonista era un membre fonamental en l'estructura de les capelles musicals del nostre Barroc, ja que acomplia, per una banda, la funció d'acompanyar i bordonejar el cant pla, i, per l'altra, assumia la interpretació instrumental de les parts de Baix de la polifonia, a banda de la seva utilitat necessària per a la interpretació dels repertoris processionals.

Del 16 de maig de 1690 data el document que tracta de l'admissió de "Pau Llauger estudiant / de las comunas distribucions de dita Iglesia ab la obli-/gació de tocar lo Baix",⁵¹ "[...] y ser baxonista en dita nostra Iglesia en tot-/tas las festas que lo mestre de capella de dita nostra Iglesia te / obligacio de cantar [...]"⁵²

Tanmateix, el 25 de novembre de 1717 la documentació conservada dóna testimoni de l'admissió de Josep Llauger del 25 de novembre de 1717; en aquest document encara hi apareix Pau Llauger en qualitat de baixonista, tot i que l'esmenta com el prevere més vell de la comunitat.

49. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-42.

50. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-82.

51. APCM: *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 103.

52. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-04.

D'altra banda, el fet de trobar tres Llauger intèrprets de baixó sembla suggerir la presència d'una nissaga de músics canetencs dedicada a aquest instrument, tal com era consuetud en la transmissió de l'aprenentatge de tradició oral a través de les cobles integrades per membres d'una mateixa família.

Amb data del 17 de maig de 1756, s'ha conservat a l'arxiu una còpia de l'acta d'admissió a la catedral de la Seu d'Urgell del canetenc *Franciscus Llauger Baixonista*⁵³ amb un sou de 80 lliures anuals, una quantitat força inferior a la que hauria percebut a Canet. De fet, vuit anys després, Francesc Llauger es trobava a la catedral de Girona, fins que el 10 de març de 1764 fou admès entre els residents de la parroquial de Canet. Des de Girona nomenà procurador Josep Llauger perquè aquest prengués possessió en nom seu de “la admission que en dicha Igl^a de Canet / se me ha presentado por el Rd^o Rector de la misma”.⁵⁴

L'interès de Llauger per residir a Canet el menà a presentar-se, aquell mateix any, a l'oposició per a la plaça de contralt, en la qual “vos aveu oposat vos lo / rnt. Franch. Llauger y aveu tingut en tot major habilitació / per dit contralt y tocar dit instrument de violi”. L'acta d'admissió feia constar també “ab pacte que dit Rnt. Franch. Llauger tinga la obligacio y carrech de tocar / lo Baxo o fugot sempre y quant lo Baxonista de dita Iglesia estarà / impedit, o be dita admissio de Baixonista vacarà”.⁵⁵ Però Francesc Llauger va ocupar la plaça de contralt i violí fins al seu traspàs el 1788,⁵⁶ mentre Josep Llauger actuava de baixó.

Les obligacions del baixonista de la parroquial de Canet de Mar, d'acord amb la concòrdia i l'acta d'admissió de Josep Llauger, “baxonista natural de Canet” del 25 de novembre de 1717, consistien, entre d'altres, en:

“1° que lo dit Llauger tingua de assistir personalment / en los officis divinals y demès funcions de dita / Iglesia y en las Processons tant dins dita Iglesia / com fora aquella y etiam fora del terme de dita / Vila, comanir lo mal temps, ajudar a ben morir / Ensenyar la Doctrina Christiana fins que entre-/ra altre navament admes en la residencia de dita / Iglesia, assistir als combregars y emplearse a las de-/mes cosas del culto Divino.

Item que sempre que lo Mestre / de Capella ordenarà aja de tocar lo Baixo en la / Musica y Capella de Cant pagat y satisfet com los / demès cantors de la capella, y aixis mateix / tingua de tocar lo baixo sens selari en totas las / festivitats que lo dit Mestre de Capella te obligacio de / cantar de franch sens salari [...]”⁵⁷

53. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-30.

54. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-41.

55. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-46.

56. Francesc Llauger testà el 13 d'abril de 1787, cf. APCM: *Testaments 1471-1873*, T-230.

57. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-12.

El 23 de maig de 1770, a causa del traspàs de Josep Llauger,⁵⁸ el rector i els regidors van publicar edictes convocant els fills de la vila per proveir la vacant de baixonista. S'hi presentà el canetenc Pere Martin Puig, el qual fou considerat “subjecte hàbil en tocar lo Baxo y acompanyar al Capella / de Cant de dita Iglesia”. Els pactes de l'acta d'admissió recullen també que haurà d'“ensenyar de tocar lo / Baxo sens selari algun als fills originaris de dita vila que aprendrer / ne voldran / y tocar los ins-/truments sapia, / sempre que serà re-/querit per lo Rr. ô / Mestre de Capella”.⁵⁹

El 21 de desembre de 1825, a causa del traspàs de “Joan Carbonell Pbre / son sultim obtentor fill de dita vila, vaca o esta vacant la dita Admissio de Baxo-/nista”, per la qual cosa el rector i els regidors van convocar una nova provisió de la plaça, la qual fou atorgada a Bonaventura Gil,

“de 25 años cumplerts d'offissi baxonista fill y originari de esta dita vila; y com los / Rnts. Joseph Saurí Pbre. Mestre de Capella de esta mateixa Igl. y Martiria Camps / Pbre. organista de Arenys de Mar examinadors y censors [...] aprobaren y declararen idoneo, hàbil, y mes que sufficient / al sobredit Bonav^a Gil per a cumplir las obligaciones addictas â la Admissió de / Baxo ô Fugot”.⁶⁰

Respecte a les altres places amb residència a la parroquial dels membres de la capella, s'ha conservat documentació de diverses admissions de tenor, associat a violinista, i de contralt.

El 29 de juny de 1739, Jaume Roig i Oliver fou admès com a resident a la parroquial “pro thenore y en lo saber / tocar lo instrument del violi”, a causa del traspàs de Pau Llauger, amb l'obligació “que dit Roig en tot lo temps de sa vida / natural hage de exercir lo dit carrech de / tenor, y de tocar lo violi sempre que con-/vinga per la Capella de Musica de dita / Parroquial Iglesia, y será manat per lo mestre / de cant”.⁶¹ La plaça de violí fou pretesa anys més tard, el 1760, per Josep Casalins i Castanyer, al qual els examinadors van declarar “inhabil para el instrumento de violin”.⁶² El mateix Casalins seria admès com a organista catorze anys més tard.

Pel que fa a la plaça de contralt, al 1708 s'admeté la residència de Josep Duran; no obstant això, una circular del notari F. Gallart, procurador del rector i resident de la parròquia, presentà la vacant al càrrec de contralt que havia ocupat Josep Duran, el qual “no exercitá ni tin-/gué la veu de contralt

58. APCM: *Òbits 5 / 1761-1786*, f 147 v. Fou sepultat el 27 d'abril de 1770, tres dies després se li feren dos novenals, “lo un dels quals fonch ab musica”.

59. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-51.

60. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-75.

61. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-22.

62. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-35.

ni tal habilitat / ni de instrument algun y que antes be / ocupava un lloch de confessor”.⁶³

Del 16 de juliol de 1759 data l'admissió de Jaume Ferrer y Tramuja per al “carrech de contralt de la dita capella”. El mateix document, però, més endavant diu que “ly dona y confereixen dita admissio ab dit carrech admententlo com ab thenor”, el qual haurà d'exercir “sempre que convinga y sera demanat per lo mestre de capella”.⁶⁴ D'altra banda, el 7 d'octubre de 1760 el mateix Jaume Ferrer signà els pactes conforme “tinguia de tocar lo violi en / la capella” a causa de la inhabilitació que un grup de regidors feu de Jaume Casalins, “persona inhabil per no saber de tocar lo violi”,⁶⁵ el qual s'havia presentat a l'admissió.

A Jaume Ferrer, traspasat el 1785, el succeí en la plaça de tenor i violí Bernat Milans i Roig, llicenciat, el qual fou admès el 9 de febrer de 1785 després que els examinadors el consideressin “suficientment hàbil de la dita veu de thenor y per / tocar lo Violi y de cant pla”.⁶⁶ El 1821 encara figurava entre els residents de la parroquial.⁶⁷

El 9 de juliol de 1788, arran del traspàs de Francesc Llauger, obtentor de la plaça de contralt, aquesta fou concedida a Joan Oller i Matas pels examinadors Miquel Medir, mestre de capella de la parroquial de Canet, Miquel Bassols i Nicolau Guanyabens.⁶⁸ En el seu informe el tribunal va explicitar:

“com vull dia 9 de juliol de / 1788 avem examinat en la Parroquial Iglesia de la vila de / Canet de Mar à las 11 oras del matí à Joan Oller y Matas clergue / fill natural de dita vila, de cant pla, cant de orga, y violi, / qual declaran y approban apte y sufficient, reservant la curta-/dat de sa vista [...]”⁶⁹

Joan Oller deuria ser d'avançada edat, atès que catorze anys abans, el juliol de 1774, ja s'havia presentat a l'oposició per a la plaça d'organista en la qual el tribunal el judicà en primer terme respecte a Josep Casalins; tanmateix, però, el van avaluar inhàbil de cant pla a causa de la seva veu, per la

63. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-86. En l'Ad-06 figura la seva admissió el 20 d'octubre de 1708 en qualitat de confessor, sense cap referència musical.

64. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-33. Del 4 d'abril de 1760 data un memorial de quinze apartats sobre el dret a les distribucions de Jaume Ferrer, cf. *Id.*, Ad-46.

65. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-38.

66. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-62.

67. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-74. En el mateix document, del 19 d'octubre de 1821, hi consten els quatre residents sense benefici Josep Saurí, Joan Fors, Josep Vaquer i Antoni Bancell.

68. Podria tractar-se d'un avantpassat del compositor mataroní Nicolau Guanyabens i Giral (1826-1889), cf. *GEM*, 4.

69. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-63, 64 i 66. Aquesta observació del tribunal va menar l'ecònom de la parròquia a fer una consulta al rector de Mataró abans de procedir a la presentació de l'admissió.

qual cosa el rector i els regidors van atorgar el magisteri de l'orgue a Casalins.

El darrer document solt que es conserva és un edicte del 13 de juny de 1854 per convocar els fills de la vila a concórrer a una admissió de violinista i veu de contralt o de tenor.⁷⁰ Val a dir que a mitjan segle XIX, tot i la crisi socioeconòmica d'aquells anys, l'església de Canet de Mar només veié disminuir en dues el nombre de les seves catorze capellanies.⁷¹

Heus aquí una petita taula dels membres de la capella que he recompost a la llum dels documents de l'arxiu parroquial i del propi fons musical:⁷²

Mestres de Capella

Joan Pica, ¿?
Miquel Oller (... 1717)
Pau Misser ¿?
Pau Llauger ¿?
Francesc Catà ¿?
Miquel Medir (...1760...1793)
Josep Saurí (1793 a 1834)
Ramon Clausell (1834 a 1868)

Organistes

Miquel Oller (...1690...1717)
Salvador Ferrer (1717 a 1768)
Llorenç Ferrer i Clausell (1768...)
Josep Casalins i Castanyer (1774 a 1814)
Salvador Jordana i Buch (...1855)
Antoni Gil (1855...)

Baixonistes

Pau Llauger (1690...1717...)
Josep Llauger (...1770)
Pere Martin Puig

70. APCM: *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-81.

71. Cf. VIVES, Pedro. *Reseña històrica...*, pàg. 41.

72. En el *Llibre sobre l'exposició de la història religiosa de Canet de Mar*, pàg. 44, hom oferí una relació dels "mestres, organistes i components de la capella de música", en la qual a partir de Salvador Jordana (†1855) hi figuren Joan Badaró, Lluís Jover Lavera, Esteve Morlans, Josep Guillamet, Josep Soler, Tomàs Jover, Josep Fabrè, Isidre Jover, Jaume Puig, Alfons Dotras, Salvador Dotras i Joan Serrabella.

Joan Carbonell (...1825)
Bonaventura Gil (1825...)

Tenor i Violí

Bernat Misser (s. XVIII)
Isidre Misser (1730 a 1760)⁷³
Pau Llauger (1666-1739)
Jaume Roig i Oliver (1739...)
Jaume Ferrer i Tramuja (1760 a 1785)
Bernat Milans i Roig (1785...1821...)

Contralt

Josep Duran (1708...) ¿?
Jaume Ferrer i Tramuja (1759...)
Francesc Llauger (1764 a 1788)
Joan Oller i Matas (1788...)

Ministrers

Joan Major († 1683)⁷⁴

III. DADES BIOBIBLIOGRÀFIQUES DELS COMPOSITORS CANETENCs PRESENTS EN EL FONs MUSICAL DE SANT PERE I SANT PAU DE CANET DE MAR

BRUGUERA I CODINA, Bonaventura (1795-1876)

Nasqué a Canet de Mar el 25 de març de 1795 i traspassà a Tarragona el 13 d'agost de 1876. Segons sembla palesar el manuscrit CMar 68, inicià els estudis musicals a la capella de Canet amb Josep Saurí, abans d'entrar a formar-se a la catedral de Barcelona amb Francesc Queralt. Va ser mestre de capella de les catedrals de Vic (1818) i Tarragona (1819-1876).⁷⁵ Va assistir a les festes d'inauguració del nou temple del santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia de 1857.⁷⁶

73. Cf. *infra*, nota 115.

74. APCM: *Testaments 4 / 1669-1730*, f 75 v, on hi consta el testament redactat el 28 de juliol de 1683 per Joan Major “músich de la vila de Canet de Mar”, sense cap més detall.

75. Cf. *DMEHA*, 2.

76. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 73.

CASTANYER I FERRER, Josep († 1808)

Organista de Martorell i de Palafrugell (1805-1808).⁷⁷ Copista d'una obra atribuïda a J. Saurí, datada el 1797, probablement de l'època en què es degué formar amb aquest mestre de Canet, cf. CMar 1045.

CATÀ, Francesc (s. XVIII)

Desconeixem les dades biogràfiques de l'autor. El 21 de gener de 1751 Francesc Catà i Major, prevere i beneficiat, era procurador dels delmes dels residents.⁷⁸ A la coberta del manuscrit anònim CMar 7 hi consta el nom de "Gabriel Catà".

CLAUSELL I LLAUGER, Ramon (1807-1868)

Nasqué a Canet de Mar, on fou batejat el 7 de novembre de 1807,⁷⁹ i traspassà a Canet a l'abril de 1868.⁸⁰ El 23 d'abril de 1834 succeí a Josep Saurí en el magisteri de capella de la parroquial de Canet de Mar, càrrec que regí fins al seu traspàs.

JORDANA I BUCH, Salvador (1806-1855)

Procedent de Barcelona, consta entre els membres de la comunitat de preveres el 1853.⁸¹ Organista de la parroquial, traspassà a Canet el 1855 a l'edat de 49 anys.⁸²

JOVENET I BOSCH, Joaquim (1818-?)

Nasqué a Canet de Mar, on fou batejat l'1 de febrer de 1818.⁸³ Deixeble de R. Clausell, fou mestre de capella de Lloret de Mar.⁸⁴

77. MARQUÈS, Josep Maria. "Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona", *Anuario Musical*, 54 (1999), 113.

78. APCM: *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 64.

79. APCM: *Baptismes 11 / 1795-1808*, f. 262 v.

80. APCM: *Òbits 12 / 1866-1890*, f. 20 v.

81. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 66.

82. APCM: *Òbits 11 / 1851-1865*, f. 54. Testà el 12 d'abril de 1855, cf. *Testaments 1471-1873*, T-244 i 245.

83. APCM: *Baptismes 12 / 1808-1823*, f. 173.

84. XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*, pàg. 72.

JOVER I LAVERA, Isidre (1841-1904)

Nasqué a Canet de Mar, on fou batejat el 19 de desembre de 1841.⁸⁵ Va ser deixeble de R. Clausell, segons es desprèn dels Tit Dip dels manuscrits CMar 43I, 432, 442 i 444.

LLAUGER, Pau (s. XVII-XVIII)

Desconeixem les seves dades biogràfiques. Hem localitzat un Pau Llauger que fou baixonista de la capella durant el magisteri de M. Oller, i ignorem si se'l podria identificar amb aquest compositor homònim, del qual han perviscut 11 obres en el fons canetenc.

En l'acta d'admissió del baixonista Josep Llauger del 1717 hi ha inclòs l'apartat:

“Item que lo Rnt. Pau Llauger Baxonista, reste ab la obliga-/cio de aver de cantar y tocar lo Baxonet en dita / Capella de cant en atenció de esser lo capellá mes / vell de dita Iglesia y estar molt ocupat en cosas / de aquella pagat y satisfet com los demers cantors / y cantar y tocar lo Baxonet en las mateixas fes-/tivities que te obligació lo mestre de capella gra-/tis y sens paga [...]”⁸⁶

D'altra banda, també em sembla improbable que aquest Pau Llauger baixonista fos el mateix Pau Llauger (1666-1739)⁸⁷ que ocupava la plaça de tenor i violí, segons palesa el document de l'admissió de Jaume Roig per ocupar la seva vacant el 1739 —*per mortem Rdi. Pauli Llauger / Pteri. et residenty in ea Capellae Musicae*—,⁸⁸ atesa l'avançada edat del primer.

MILANS I GODAYOL, Carles (1669-1724)

Fill de Marc Antoni Milans i germà de Tomàs Milans i Godayol, nasqué a Canet de Mar el 8 de juny de 1669.⁸⁹ De jovenet s'havia format, juntament

85. APCM: *Baptismes* 13 / 1824-1842, f 478.

86. APCM: *Capsa Admissions* 1624-1856: Ad-12.

87. APCM: *Òbits* 3. 4 / 1693-1760, f 45v: “Als quinse del mes de juny del any mil set-cents trenta nou morí / lo Reverent Pau Llauger prevere de edat de setanta y tres anys, re-/sident de la Parroquial [...]”.

88. APCM: *Capsa Admissions* 1624-1856: Ad-22.

89. APCM: *Baptismes* 2. 3. 4. 5 / 1617-1686, Llibre 5, f 64: “Vuy als vint de juny de l'any mil sis-/ cents sexanta y nou fou bateyat Carlos, / Pau y Francesch fill legitim y na-/tural del Sr. Marc Antoni Milans / ciuteda honrat de Barcelona y de / la Sra. Marianna Milans muller de aquell / foren padrins lo Rnt. Pau Llobet / resident en la iglesia de Canet

amb el seu germà Tomàs, amb Felip Olivelles a la Capella del Palau de la Comtessa, mentre convivia a casa de sant Josep Oriol, al carrer d'en Xucllet de Barcelona. La seva formació organística anà a càrrec de Jeroni Oller, organista de la Capella del Palau de la Comtessa.⁹⁰ Va exercir el magisteri de l'orgue a Martorell entre els anys 1695 i 1724.⁹¹ És probable que la presència de Carles Milans a Martorell pugui tenir relació amb el patronatge dels Vélez, els quals, a part del Palau de la Comtessa, posseïen també el marquesat de Martorell. Un dels fills de Carles Milans,⁹² Tomàs Milans i Campús, es formà amb el seu oncle Tomàs Milans i Godayol a la catedral de Girona i regí el magisteri de Sant Just i Pastor de Barcelona.

MILANS I GODAYOL, Tomàs (1672-1742)

Fill de Marc Antoni Milans i Macià (1625-1708)⁹³ i germà de Carles Milans i Godayol, nasqué a Canet de Mar el 7 de març de 1672.⁹⁴ A l'entorn

/ y Marianna Milans tots de Canet per / mi Yhacintho Faines pre. y vicari". El 13 de març de 1679 rebé a Canet el sagrament de la confirmació de mans del bisbe de Girona, cf. *Id.*, f 168.

90. Jeroni Oller regí l'organista del Palau entre 1671 i 1721. No fóra inversemblant pensar en la possibilitat que Jeroni Oller hagués mantingut algun lligam de parentiu amb l'organista de Sant Pere de Canet, Miquel Oller, i qui sap si precisament això ajudaria a explicar el motiu de la seva amistat amb sant Josep Oriol. El cognom Oller és molt present a Canet de Mar durant els segles XVII i XVIII, tanmateix, no hem localitzat el seu baptisme en la documentació de l'arxiu parroquial, tot i la presència d'un Jeroni Oller, teixidor de lli, que traspasà el 1706, cf. *Òbits 3. 4. / 1693-1760*, f 66 v.

91. Traspasà el 22 d'octubre de 1724. Dada gentilment facilitada per Ferran Balanza. Vegeu, Ferran BALANZA I GONZÁLEZ, "La música a Martorell durant els segles XVI-XIX (II)", *L'Observador. Setmanari de Martorell*, any VIII, núm. 301 (1986). D'altra banda, Josep Rafel CARRERAS I BULBENA, en el seu opuscle sobre *La música en la agonia del Beat Joseph Oriol* (Barcelona: Joan Bta. Pujol y C^a, 1898, pàg. 14, nota 10), escriví: "Sabem que compongué algunes obres per l'orgue, especialment un llibre de preludis; emperò no hem tingut la sort de veure cap de ses composicions".

92. En el testament de Tomàs Milans i Campús, del 4 d'abril de 1759, hi esmenta un germà anomenat Francesc, cf. APSJP: *Fundacions*, 6, f 128, 131-133, 138-140.

93. APCM: *Baptismes 2. 3. 4. 5 / 1617-1686*, f 35 i *Òbits 3. 4 / 1693-1760*, f 75. Marc Antoni Milans era fill de Joan Milans, nascut el 1596, cf. *Baptismes I / 1591-1616*, f 7. Val a dir que la casa de la família Milans s'aixecava als peus de la mar, a l'indret on es construí l'estació del ferrocarril.

94. APCM: *Baptismes 2. 3. 4. 5 / 1617-1686*, f 98 v: "Vuy als set de mars de l'any mil sis sents / cetanta y dos fonch batejat en las fonts / Baptismals de la parrochial iglesia de / la Vila de Canet de mar, Tomas, / Francisco, Benet, Felix, fill llegendim / y natural del Sr. March Antoni Milans / ciutada honrat de Barcelona, y de / Marianna muller de aquell, foren / padrins Benet Milans mariner y Maria / Milans donzella tots de Canet de / Mar Bisbat de Gerona, ministra / Hyacintho Faines pre. y vicari". La família materna provenia d'Espinelves; Joan Godayol era el rector d'Arbúcies el 1652 i Aleix i Maria Godayol foren els padrins d'Aleix Milans, germà de Carles i Tomàs, nascut el 1664, cf. *Id.*, llibre 4, f 46, i llibre 5, f 23.

del 1680, aproximadament, sant Josep Oriol l'acollia a casa seva a Barcelona amb Carles, el seu germà gran. Tal com ja hem esmentat abans, gràcies a l'amistat del sant amb Jeroni Oller, l'organista del Palau de la Comtessa, els infants Milans van ser admesos per Felip Olivelles a la capella de música del Palau de la Comtessa.⁹⁵

Ja fa uns anys vam assajar sobre la relació entre el sant i Tomàs Milans;⁹⁶ la relació entre els dos fou força intensa, a la llum dels documents que n'han deixat testimoni; encara que no sigui ara el moment de fer-ho amb detall, podem, tanmateix, fer esment de noves dades sobre els lligams de parentiu que unien sant Josep Oriol amb la família Milans de Canet de Mar.⁹⁷

En una carta dirigida a Marc Antoni Milans del 30 d'agost de 1682, sant Josep Oriol l'informava del curs dels estudis musicals dels petits Carles i Tomàs:

“Lo cas es que la ultima vegada que parlí a al Sr. mestra dels minyons com se aportavan, me respongué en presensia del Sr. Rnt. Oller, que Carlos anava reixint molt bé y que aprendre orga més que Thomas may ha tingut lo cor al cant, y que no y a remey de que aprenga y que més valdria que se trates de donar-li atra estrancont, yo li fiu de resposta que les y escriuria a V. y axy si pot venir a donar-i una vista sera molt bo... y los minyons estan bisarros...”⁹⁸

De tota manera, s'ha conservat una procura del 15 de febrer de 1629 “feta y firmada per lo Rnt. Joan Godayol Pbre. y rector de St. Benet de Canet [...]”, cf. *Libro / de / Notas, decretos y demás / pertenecientes á la parroquial / de Canet de Mar*, f 55. Aleix Milans esposà Anna Macià, membre de la família de la casa Milà de Canet; vegeu al respecte l'arbre genealògic de la família Macià que es conserva a l'APCM en un document confeccionat el 1888.

95. Felip Olivelles va entrar a servir de mestre de capella del Palau el 24 de setembre de 1679, on succeí a Gaspar Dotart. Vegeu, CARRERAS I BULBENA, Josep Rafel. *La música en la agonia del Beat Joseph Oriol*, pàg. 19, i RIFÉ I SANTALÓ, Jordi, “Noves dades biogràfiques de Felip Olivelles”, *Revista Catalana de Musicologia*, I (2001), 221-222.

96. Cf. GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria, “Sant Josep Oriol i Tomàs Milans, notes per a una hagiografia musical”, *Campos interdisciplinares de la Musicologia*. Madrid: Sociedad Española de Musicología, 2001, vol. 2, pàgs. 861-884.

97. La relació data de l'època de l'avi de Carles i Tomàs Milans, Joan Milans (1596-1636), el qual havia tingut com a tutor Francesc Bogunyà, tal i com recull el canonge Balles-ter en la seva biografia del sant. La seva filla, Gertrudis Bogunyà, futura mare de sant Josep Oriol, abans de casar-se va ser la padrina de Maria Milans, filla de Joan Milans, batejada a la parròquia de Canet de Mar el 28 de juny de 1630, cf. APCM: *Baptismes 2 / 1617-1631*, f 79 v: “Vuy a vint y set de juny any mil siscents y trenta / fonch batejada Maria Margarida Geltrudis filla del Sor. Joan / Milans y de Margarida de aquell muller foren padrins / Barthomeu Milans de Canet y la Sra. Geltrudis Bogunya donzella / de Barcelona”. D'altra banda, el seu pare, “Francesch Bogunya calsatser ciutada de Barña”, figura entre els marmessors del llarg testament que Joan Milans redactà el 4 de juliol de 1636, cf. APCM: *Testaments solts*, T-62.

98. Cf. BALLESTER Y CLARAMUNT, Juan. *Vida de San José Oriol*. Barcelona: Imp. de Eugenio Subirana, 1909, pàg. 633.

La tutoria del sant envers els germans Milans degué concloure a l'entorn de l'any 1685. Tomàs Milans, “sota la vigilància d'Oriol, pogué continuar la carrera eclesiàstica y arribar després a sacerdot”,⁹⁹ als vint-i-cinc anys, és a dir, el 1697.¹⁰⁰ El 23 de desembre d'aquell any Josep Oriol escrivia a Canet de Mar a Susanna Bonamich —vídua de Marc Antoni Milans i Godayol, germà gran de Carles i Tomàs—, fent palesa la difícil situació econòmica que hom vivia a Barcelona a causa del setge de l'exèrcit francès, i expressant com “el pobre Tomàs per ara encara no guanya per menjar... malgrat tot ell ajudarà en el que pugui el seu pare i la consolarà a vostè...”¹⁰¹

L'any 1698 sant Josep Oriol emprengué un segon viatge a Roma —a partir d'aquella data el sant començà a curar de gràcia—, i, el 31 de març, abans de marxar, va deixar un testament de prevenció en el qual donava “la capa corta de chamelote, que mando a Tomás Milans, maestro de capilla de música del Palau de la Condesa, mi pariente...”¹⁰²

En dues declaracions dels processos de beatificació, iniciats el 1758, s'esmenta que el sant havia proposat a Tomàs Milans d'acompanyar-lo en el seu segon viatge a Roma, el 1698.¹⁰³ Sant Josep Oriol arribà a Marsella, caigué malalt i retornà en veler a Barcelona, on desembarcà el 22 de maig de 1698; “un cop hagué vist els seus companys [del Pi] va anar a casa de Tomàs Milans, parent llunyà seu i fill de padrí de primera missa”.¹⁰⁴ L'anècdota del seu retrobament amb Tomàs Milans és força eloqüent: “Quan tornà de Marsella, una de les primeres visites que féu, va ser al seu parent Tomàs Milans. Aquest tenia, en aquells moments, una criada que no havia conegut

99. Cf. SALOTTI, Carles. *Vida de Sant Joseph Oriol*. Barcelona: Eugeni Subirana, 1910, pàg. 68.

100. Cf. BALLESTER, pàg. 67.

101. Marc Antoni Milans i Macià, el pare de Carles, Tomàs i del recentment traspasat Marc Antoni, tenia llavors setanta-dos anys, i vivia a Canet amb la seva nora, Susanna Bonamich, i el petit Aleix i els seus germans orfes de pare, i Francesca. Tant en Milans pare com Tomàs Milans volien destinar els seus béns als fills de la vídua Bonamich, segons li ho va expressar Josep Oriol en una carta del 23 de desembre de 1697. Cf. Ballester, pàgs. 131-132.

102. Cf. BALLESTER, pàg. 167.

103. Així ho relata mossèn Carles Ferrer de Canet de Mar: “[...] en cierta ocasión dicho Siervo de Dios (Oriol) dijo al Rvdo. Tomás Milans si quería ir a Roma con él, y respondióle (Milans) que sí, le dijo (Oriol) que lo encomendase a Dios y a María Santísima, que él haría lo mismo; y pasados algunos días se fué dicho Siervo de Dios sin decir cosa alguna a dicho Milans; inferiendo de aquí Milans que el Siervo de Dios había tenido alguna inspiración de que él (Milans) no fuese a Roma; pues habiéndose quejado dicho Tomás Milans a dicho Doctor Oriol, cuando regresó por haberse marchado sin decirle nada, respondió el Dr. Oriol: «Yo te había dicho que lo encomendares a Dios y a María Santísima, que yo haría lo mismo, y si hubiese convenido ya habrías marchado conmigo». Lo que dice el declarante por haberse referido así dicho Tomás Milans”. Cf. la declaració extreta dels manuscrits dels processos conservats a l'Arxiu del Pi, que recull Rosendo Llates en la seva *Vida de San José Oriol*. Barcelona: Barna, 1953, pàg. 177.

104. Cf. VERGÉS, Tomàs. *El Doctor Pa i Aigua (Sant Josep Oriol)*. Barcelona: Claret, 1981, pàg. 57.

el sant. Quan arribà a la casa i preguntà per mossèn Milans, la criada li diu que no hi és. Havent rebut ordres perquè digués que no hi era, ja que mossèn Milans estava enfeinat. El sant, amb afalibilitat, respon: ‘Mireu-ho bé, que ja el trobareu’. La criada insisteix i rep del sant la mateixa petició. Estranyada aquella, va a dintre a comunicar-ho al seu amo. Mossèn Milans endevina que el visitant és el doctor Oriol i surt amb alegria a rebre’l. El sant s’adreça a la criada i li diu: ‘Ja us ho deia que el trobaríeu’¹⁰⁵.

L’any següent, el 1699, Tomàs Milans s’havia desplaçat a Cartagena amb altres músics de la capella del Palau, mentre creixia la fama del seu bon art com a tenor i arpista.¹⁰⁶ Des d’allà, va escriure a Josep Oriol, el qual, el 21 de novembre, adreçava un correu a la família Milans, a través del seu amic mossèn Antoni Filiperes de Canet, per fer-los saber que:

“estos dies passats Thomás son fill me scrigué de Cartagena que stava bo y molt aplaudit dels Srs., y que per respecte que avien arribat allí altres dos de la musica del Palau, creu se tractará de tornar prest y que segons varies cartas que han vingut dant noticies de les qualitats de Thomás crech aurá guaniat molta fama, pero no se si aurá perduto lo poch que avia guaniat, que es lo que jo li digué quant sen aná, que no mo feu á saber fins que ja estava empenyat y del tot per anarsen...”¹⁰⁷

Sant Josep Oriol degué deixar una profunda empremta espiritual en els germans Milans, en especial en Tomàs Milans; des de la seva convivència durant l’infantesa, el despertar de la seva vocació sacerdotal i les vivències que compartí amb el sant, algunes de les quals foren, sens dubte, extraordinàries,¹⁰⁸ com el goig d’assistir-lo, amb els escolans del Pi, en un moment

105. Cf. *Id.*, pàg. 121. Extret de l’Arxiu del Pi: *Procés 1*, f. 1118.

106. Cf. CARRERAS I BULBENA, Josep Rafel. *La música en la agonía del Beat Joseph Oriol*, pàg. 15.

107. Sant Josep Oriol escriví tres cartes a Marc Antoni Milans, datades els anys 1669, 1673 i 1682, les quals el 1909, segons el canonge Ballester, estaven en possessió de “los Sres. de Craywinckel y Metzger, descendientes de la familia Milans de Canet de Mar, quienes los tienen guardados —els autògrafs— dentro de precioso relicario, en el rico oratorio que hay en la hermosa quinta que poseen en el paseo de San Gervasio, llamada del *Frare Blanch*”. Cf. BALLESTER, pàgs. 80, i 635-636. La carta del 21 de novembre de 1699, objecte d’aquesta nota, estava en mans d’Antònia Rodríguez de Ureta. Cf. BALLESTER, pàg. 231. El 25 d’abril de 1700, sant Josep Oriol escriví una altra carta a mossèn Filiperes de Canet de Mar per fer-li saber que la senyora Susanna rebria dos doblons d’or de Tomàs Milans, per poder satisfer el deute que la casa Milans havia de pagar a l’església de Canet. Cf. BALLESTER, pàgs. 231-232.

108. En aquest sentit vegeu en l’apèndix I del meu article sobre “Sant Josep Oriol i Tomàs Milans...”, pàg. 878, la carta de mossèn Josep Figueró del 1754 —segons el testimoniatge de Carles Ferrer de Canet, el qual concorda amb el testimoni d’Antoni Llampaig de 1762, deixeble de Milans a la catedral de Girona—, on fa la narració d’un viatge que van fer junts sant Josep Oriol i Tomàs Milans de Barcelona a Canet de Mar, i que Rosend LLATES recull a la seva biografia, *Vida de San José Oriol*. Barcelona: Barcelona, 1953, pàgs. 242-243.

tan íntim com el del traspàs. Carreras i Bulbena, citant la biografia del pare Nadal, recull com Tomàs Milans “mentre fou mestre de la Seu de Girona feya llegir á sos dexebles una llibreta escrita de sa mà, hon se descrivien miracles fets per lo Beat Joseph Oriol, la efigie del qual guardava amb molta veneració”.¹⁰⁹

Reprement el fil biogràfic de Tomàs Milans, el mateix any del seu viatge amb la capella del Palau a Cartagena, el 1699, es jubilava Felip Olivellas, el seu mestre titular, el qual i traspassà a l'estiu de 1702.¹¹⁰ Gabriel Argany havia accedit a l'esmentat magisteri el 12 d'agost de 1699, però “a 22 de noviembre de 1701 tomó posesión de la capellanía el Rdo. D. Tomàs Milans subdiacono... A 7 Noviembre de 1714 por renuncia del Rdo. Milans Pbro. tomó posesión el Sr. D. José Picañol”.¹¹¹

Tomàs Milans exercí el magisteri d'aquella prestigiosa capella barcelonina durant el període austriacista, fins a 1714, moment en què li fou concedit, “bien que con cierto sigilo”, el magisteri de la catedral de Girona.¹¹² Efectivament, el 22 d'octubre de 1714, Milans era acceptat al cor catedralici pel capítol gironí per cantar i celebrar els oficis, *reverendus Thomas / Milans Magister Capelle musice petit licentiam [...] de cantatur et dum divina officia celebrantur*.¹¹³ Cinc dies després, el 27 d'octubre, el comissari de música de la catedral proposà al capítol que, atesa l'arribada de Milans a Girona, davant la novetat de la seva presència al cor hom fes com si res ja que encara no s'havia consumat la seva possessió del magisteri de la catedral.¹¹⁴

109. Citat a CARRERAS I BULBENA, Joseph Rafel, *La música en la agonía del Beat Joseph Oriol*, pàgs. 16-17.

110. Cf. *Id.*, pàg. 20.

111. Arxiu Nacional de Catalunya: *Fons Carreras i Bulbena, Josep Rafael*, 04.02.105. Carreras i Bulbena va extreure aquestes dades de l'arxiu del Palau quan preparava el seu llibret sobre *La música en la agonía...* de 1898; entre la seva documentació conservada a l'ANC —vegeu, 04. 02. 37—, es conserva també una relació dels mestres de capella de Santa Maria del Mar des de 1582.

112. CIVIL CASTELLVÍ, Francesc. “La capilla de música de la catedral de Gerona (Siglo XVIII)”, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XIX (1968-1969), pàgs. 140 i ss. L'al·lusió a la silenciosa entrada de Milans a Girona fa pensar en la possibilitat que hagués estat “estranyat”. Jordi Rifé suggereix que l'opció de Milans per anar a Girona podia obeir a la ferotge repressió que els Borbons exercien a Catalunya contra els seguidors de l'arxiduc Carles, de fet el Palau de la Comtessa es trobava en mans dels Vélez, de reconeguda filiació borbònica. Cf. RIFÉ I SANTALÓ, Jordi. “La música al Palau de la Comtessa de Barcelona durant el govern de l'Arxiduc Carles d'Àustria a Catalunya (1705-1714)”, *Revista Catalana de Musicologia*, II (2004), 131-143.

113. ACG: *Resoluciones* 1710-1715, f 272.

114. ACG: *Resoluciones* 1710-1715, f 258: *Thomas Milans / magister capelle musice est perventus in hanc civitatem / ad suum magisterium exercendum, et cum de dicto Mag-/ gisterio non pecessio sumatur, exponit vestre Do^{mi}, ut / cum in chorum intrabit ad residendum, nullara no-/ vitatem excitet individuis vestre D^{omis} Resolutum om-/ nes individui sint in hac intelligentia.*

A mitjan març de 1715 Milans ja constava com a mestre de capella de la catedral de Girona.¹¹⁵ La seva presència es perllongà fins al final dels seus dies, tot i el seu desig reiterat de ser admès com a resident a la parroquial de Canet de Mar a causa de la seva possessió d'un benefici fundat a l'església de la seva vila natal, probablement les rendes íntegres del qual, sumades a les distribucions derivades de l'admissió com a resident, li suposaven uns guanys més substanciosos que els que obtenia a la pròpia catedral de Girona.¹¹⁶

El 21 d'abril de 1735 Tomàs Milans presentà una súplica al capítol on al·legava que *per spatium 21 annorum deservir dictum ministerium et / cum ratione etatis, et infirmitatum quibus molestatur amplius non possit / predictum ministerium exercere, ideo supplicat quod V^a D^{ne} dig-/ netur eum jubilaré*.¹¹⁷

La nit del 18 al 19 de gener de 1742 Tomàs Milans traspasà a Girona.¹¹⁸ El mateix dia 19, l'acta capitular fa esment del desig de Tomàs Milans —*preterita nocte decessit*—, segons el qual *eligens sepulturam in villa de Canet de Mar in qua erat oriundum*.¹¹⁹ L'endemà mateix rebia supultura a la parròquia de Sant Pere i Sant Pau de la seva vila natal, “en dita Iglesia â la tomba de la casa de Milans davant N^a Señora del Carme”.¹²⁰

Val a dir que hem localitzat un altre Tomàs Milans dins la mateixa família de Canet. Es tracta d'un fill del Dr. Aleix Milans († 1747)¹²¹ —germà de Carles i Tomàs— batejat a Canet el 9 d'agost de 1728, del qual el seu oncle Tomàs Milans i Godayol en fou el padrí.¹²²

115. Cf. CIVIL CASTELLVÍ, Francesc. “La capilla de música...”, pàg. 142.

116. En el fons documental de l'APCM es conserva una extensa i completa documentació sobre el plet que Milans interposà contra els jurats de la vila i el rector de Canet de Mar per negar-li l'admissió a la residència malgrat la seva possessió del benefici de sant Miquel Arcàngel i sant Antoni abat. El litigi es perllongà en diverses etapes i amb nous intents per part de Milans, però fou sempre endebades. La documentació comprèn tres plecs notariais redactats entre 1704 i 1739, i entre els testimonis de les declaracions hi ha Pau Misser i Isidre Misser; aquest darrer va ocupar la plaça de tenor des de 1730 fins que traspasà el 1760, cf. *Capsa Admissions 1624-1856*: Ad-20 i 48. Pel que fa al plet, cf. *Plets 1, 1650-1750*: Pl-2, 6, 7 i 25.

117. ACG: *Resoluciones 1735-1736*, f 36.

118. ACG: *Resoluciones 1739-1743*, document cosit entre els f 206 i 207: l'endemà Francesc Isern, “executor dels funerals de beneficiats”, sol·licitava els preparatius per al seu enterrament atès que “nostre / S^r. sia estat servit a portarsen â major vida la ani-/ ma del q^{om} R^{nt} Thomas Milans y beneficiat de dita / Iglesia [...] suplicant sia servit disposar la hora de son enter-/ ro [...]”.

119. ACG: *Id.*, f 207.

120. APCM: *Òbits 3. 4 / 1693-1760*, f 62 v.

121. APCM: *Òbits 3. 4 / 1693-1760*, f 101 v.

122. APCM: *Baptismes 6. 7. / 1687-1732*, f 99. “[...] foren padrins lo Rt. Thomas Milans Pre. y mestre / de capella de la Iglesia Cathedral de Gerona [...]”. El Ms 595 conté a l'interior del bf de la coberta un petit paper amb la inscripció: “Num. 2. Pl. 5. / Dr. Aleix Milans”. A tall de curiositat, volem assenyalar que el Tit Dip del Ms 563 conté en el

MILANS I CAMPÚS, Tomàs (1707-1763)

Tomàs Milans i Campús nasqué a Martorell el 7 de març de 1707, fill de Carles Milans i Godayol.¹²³ Probablement inicià els seus estudis musicals amb el seu pare, organista de Santa Maria de Martorell. Als dotze anys entrà d'escolà de cor a la catedral de Girona, sota la tutela i el mestratge del seu oncle Tomàs Milans i Godayol entre els anys 1719 i 1722.¹²⁴

Un cop completada la seva formació degué romandre vinculat a la capella musical de la seu. Allà substituï el seu oncle en alguna ocasió, la qual cosa provocà malestar en alguns dels membres de la capella, tal i com recullen les actes.¹²⁵

El 30 d'agost de 1733 els obrers de Sant Just i Pastor van presentar a la comunitat de preveres la nominació de Tomàs Milans i Campús perquè ocupés el magisteri de la capella de música, vacant per la renúncia d'Onofre Puig,¹²⁶ i fos admès a les distribucions de la parroquial:

“Als 3º de Agost de 1733 Convocada la Rñt. Comt. entrant en ella los Señors / obrers feren representació que trobantse vacar loa offici de mestre de Capella / per renuncia feta per / lo Rñt. Onofre Puig pre. Y considerant la falta tan / gran fa lo Mestre de Capella en la pñt Iglesia per lo bon regimen del Cor major-/ment en los días de festivitats, y desitjant que aquella sia ilustrada, presentava / a la Rñt la persona del señor Thomas Milans clergue de qui avian fet / nominacio per lo offici de mestre de capella estant plenament informats no sols de / habilitat de cant, si tambe de soso bons costums, vida y fama. Per so suplicavan â la / Rnt. Comt. fos servida admetrerlo en dit offici y en las distribuciones de la Iglesia con-/forme ha acostumat admetrer los demes anomenats per dit offici [...]”¹²⁷

El mateix dia la comunitat de preveres de Sant Just i Pastor de Barcelona acceptà la nominació dels seus obrers i deliberà escollir Tomàs Milans i Campús mestre de capella de la seva parròquia:

seu interior un dibuix amb una sanefa simètrica coronada per dues aus. Al pati de la sagristia de l'església de Canet de Mar s'hi conserva la làpida del vas dels Milans amb el seu escut d'armes, en el qual hi apareix un lleó a l'esquerra i dues aus a la dreta.

123. Resulta curiosa la coincidència de les dates de dia i mes del seu naixement amb les del seu oncle Tomàs Milans i Godayol.

124. ACG: *Llibre dels Noms dels Escolans del Cor y / Capella de Musica de la St^a Iglesia de Gerona*, f. 4v: “Thomas Milans y Campus de la vila de Martorell de Llobregat / B^a de B^{na} entrá die 9 de Desembre 1719 y acabá a 10 / de Maig de 1722”.

125. Pel que sembla el 1732 va dur el compàs en alguns assaigs. Cf. CIVIL CASTELLVÍ, Francesc. “La capilla de música de la catedral de Gerona (Siglo XVIII)”, pàg. 148.

126. Onofre Puig havia substituït Bernat Tria el 1726 en el magisteri de Sant Just i Pastor, cf. APSP: *Capsa Música III*, doc. 4, f 300. Sobre Bernat Tria, que regí el magisteri de la parroquial entre 1724 i 1726, el document diu que tenia el defecte de “ser curt de vista”.

127. APSP: *Capsa Música III*, doc. 4, f 300.

“[...] en atenció que s trobava vacant lo offici de Mestre de Capella de / la pñt. Iglesia per renuncia feta per lo Rñt. Onofre Puig Mestre / que fonch de la pñt Iglesia [...] ausian / passat â fer nominació per Mestre de Capella de la persona de / Thomas Milans lo qual proposavan a la Rñt. Cmt. per a que / la Rñt. Cmt. se servis admeterlo a las comunas y cotidianas / distribucions, la qual proposicio atessa resolgue la Rñt. Cmt. que lo dit / Thomas Milans clergue lo primer del mes de setembre mes prop / vinent fos admes a las comunas y cotidianas distribucions de la pñt. / Iglesia ab la condicio de reservarse la Rñt. Cmt. com se reserva / y ly competeix la ancia de que sempre y quant dit Milans no / tinga las qualitats deu tenir lo mestre de capella de la pñt. Ig-/lesia puga repellerlo de dit offici representant als señors obres / primerament la falta tinga dit Milans per a no poder ex/ercir lo offici de mestre de Capella de la pñt. Iglesia y en tal / cas fer los señors obrers nominació de altre subgete.”¹²⁸

Milans i Campús havia obtingut doncs la plaça de Sant Just i Pastor per nominació directa a proposta dels obrers de la parroquial el 1733 i romangué en aquest magisteri fins al terme de la seva vida; tanmateix, però, va intentar d’accedir als magisteris catedralicis de Girona (1735) i Barcelona (1737).

Pocs mesos després de la jubilació del seu oncle Tomàs Milans i Godayol, el capítol de la catedral de Girona convocà oposicions per cobrir la plaça del seu magisteri de capella. El seu nebot i antic deixeble era un dels tres aspirants. El 10 d’octubre de 1735, el comissari de música de la catedral relatava al capítol que el magisteri tenia tres pretendents: Francesc Andreu de trenta-set anys, mestre de capella de la Seu d’Urgell,

*Thomas Milans / Magister Capelle musice de St. Just in civitate Barc. Qui non erat / ad huc ordinatus in sacris, et preter eius peritiam que justificaba-/tur ex relatione certa in / civitate Barc. accepta, et ex variis eius operibus in hac eccl^a cantatis,*¹²⁹

i Emmanuel Gònima, que fou qui finalment s’endugué la plaça.¹³⁰

Dos anys després d’aquest primer revés — no costa gaire d’imaginar les esperances de Milans, atesa la seva vinculació amb el seu oncle i amb la capella gironina on havia residit durant tretze anys —, en rebé un altre del qual se’n feren ressò les pròpies actes de la comunitat de preveres de Sant Just i Pastor. Em refereixo a les oposicions al magisteri de la catedral de Barcelona del mes de juliol de 1737.

Arran de la jubilació de Francesc Valls, sembla que els comissaris del capítol de la catedral de Barcelona, en representació seva, es decantaven per

128. APSJP: *Llibre de Determinacions De la R^m Comunitat* 1703-1741, f 244v-245.

129. ACG: *Resolutiones* 1735-1736, f 64.

130. Cf. RIFÉ I SANTALÓ, Jordi, “Notes biogràfiques sobre Emmanuel Gònima”. *Recerca Musicològica*, VIII (1988), 105-115.

cercar el seu successor a través d'informes, potser a fi d'estalviar les despeses de les oposicions.¹³¹ El 28 de març de 1737 comunicaven al capítol “no aver exit nin-/gu a dita pretencio sols lo mestre de Aulot [Olot] y / lo de la Seu de Urgell”, i creien que “fora millor fer los pactes que y ha de / aver entre lo mestre Valls y lo mestre que entrarà”.¹³² El 4 d'abril, Tomàs Milans i Campús ja constava entre els pretendents al magisteri, segons recull l'informe dels comissaris al capítol, el quals:

“han fet relació de no haver comparegut altres pretensors, que los / Mes-tres de Urgell; y Olot, y modernament lo de St. Just, sobre / que resoldra V. S. Si se provehirá per oposició, u, altrament / y juntament se ha llegit un paper dispositiu de las obli-/gacions del mestre nou, y representació del metsre Valls. / R^o. no donarse lo Magisteri per oposició y que los Rnts. Comissaris / se infor-men de las qualitats dels pretensors; y que al / mestre Valls, en atencio a sos ser-veys, se li paguen mensu-/alment las comunas distribuciones [...]”¹³³

Tot i la resolució capitular de proveir el magisteri sense oposicions, finalment es desestimà aquest procediment. Qui sap si el mateix F. Valls convencé els capitulars de la conveniència de convocar oposicions a fi de poder donar prioritat als criteris artístics. Efectivament, l'acta del 17 de maig ja recull com els comissaris capitulars:

“han fet pñt haver fet diligs. / per examinadors en la provisió de dit Magis-teri y hán / trobat que lo M^o Valls se dedicará gustós, y lo M^o / del Palau; pero que lo del Pi se havia escusat per / sos atxaques; y juntament a proposat si los pre-/tensors farian exams enviant papers de / sas obras, o, se deurian pre-sentar devant de / V. S. /

R^o vejan si lo M^o de St^a Maria voldrar concor-/rer en examinador, y en cas de no, que los dos dalt / nomenats fassen los examens, presentantse los Pre-/tensors y no enviant ses obras, per que se fassen / publica los examens y rigurosos.”¹³⁴

El 31 de maig els comissaris van notificar al capítol que el 27 de juliol era el dia assenyalat per fer les oposicions al magisteri de la catedral, per la qual cosa es disposà “que a la porta del cor se fixassen los / edictes per con-correr y per los pactes que y ha de aver”.¹³⁵

131. Aquelles oposicions al magisteri de la catedral de Barcelona finalment costaren 300 lliures: “lo compte del gasto y regalos fets als examinadors en los examens per lo magisteri de la pnt. Ig^a que importa 300 ll.” Cf, ACB: *Resoluciones Capitulares 1731-1738*, f 501 v.

132. ACB: *Resoluciones Capitulares 1731-1738*, f 473 v.

133. *Id.*, f 476.

134. *Id.*, f 484.

135. *Id.*, f 486.

El 24 de juliol les actes capitulars recullen com “lo M^o Valls y la M^o de la Capella / del Palau han prestat lo solit juramt. com a exa-/minadors per las oposicions del Magisteri de / Capella de la pñt Igl^a que deura provehir-se / lo dia 27 del corrent”.¹³⁶

El 12 d'agost els comissaris comunicaren al capítol que les oposicions ja havien conclòs i van entregar el document redactat pels examinadors. Les actes recullen els successius dubtes que es van suscitar en la reunió dels capitulars, primer si s'obriria el document tancat amb el veredictes dels examinadors o “si se diferiria per lo dia en que / se fes la provisió de dit magisteri, y ha-/ventse votat, ha prevalgut que se obris lo / tal plech”; però un cop obert, aparegué un segon dubte: “si se admetria / lo paper per estar aquell concebut ab es-/cala, o, graduació de subjectes”, per la qual cosa es resolgué que els comissaris “retornen lo / dit paper als examinadors a fi que ne / fassen altre paper no expressant en ell altre / cosa, si no es, si son habils, o, inhabils los opo-/sitors [...]”.¹³⁷

En l'acta capitular del divendres següent, 16 d'agost, els comissaris van expressar l'inconvenient que suposava per a ells haver de presentar als examinadors una petició que desdeia el procediment que ells mateixos ja havien traslladat en el seu moment al tribunal, atès que “haventse fet / la graduació de son consentiment quedarien sonrojats / demanant la tornassen a fer y altrement que está / al arbitre de V. S. Llevar del dit paper lo que a V. S. / aparega”.¹³⁸ Al darrere de la incomoditat dels comissaris també s'hi podria llegir la negativa dels examinadors a avenir-se amb una petició qui sap si interessada. Finalment, davant la dificultat de refer el format del veredictes al gust del capítol es resolgué prescindir del mateix i passar a elegir el nou mestre a través del vot dels seus membres:

“que no se haze raho alguna del dit paper / y que en continent venint lo cas de vacant del / Magisteri, no puga ferse graduació dels opositors, / y seguidament se ha passat a votar per capsa, / y ha quedat anomenat Joseph Pujol clergue / y ha entrat lo Notari.”¹³⁹

Les esperances de Milans en aquesta oposició també deurien ser fundades. Fins al darrer termini per presentar-se a les oposicions, els pretendents a la plaça eren Francesc Andreu, mestre de capella de la Seu d'Urgell, amb qui Milans ja s'havia trobat a Girona dos anys abans, i Josep Romero, mestre de capella d'Olot; la documentació capitular no recull les aspiracions a la plaça de Josep Pujol. Per la seva banda, el tribunal el compongueren Fran-

136. *Id.*, f 496 v.

137. *Id.*, f 499 v-500.

138. *Id.*, f 501.

139. *Ibid.*

cesc Valls, mestre jubilat de la catedral de Barcelona —en aquells moments provisionalment actiu a causa de la marxa de Josep Picanyol a Madrid—, Bernat Tria, mestre de capella del Palau de la Comtessa, i Salvador Figuera, mestre de Santa Maria del Mar, a causa de la declinació que féu Pau Llinàs, mestre de Santa Maria del Pi, per motius de salut. Desconeixem la documentació d'aquelles oposicions i la graduació dels opositors que féu el tribunal.¹⁴⁰ Tanmateix, el fet que el capítol escollís finalment Josep Pujol, amb el consegüent disgust de Milans —segons ho testimonia la documentació de Sant Just i Pastor—, podria fer pensar que, davant d'una valoració ajustada, posem pel cas, entre Milans i Pujol, els capitulars es van decantar en darrer terme per un jove músic de la casa, ja que Pujol havia estat deixeble de Valls.

Josep Pujol féu “lo soli jurament de cumplir en son empleo” i prengué possessió del magisteri de la catedral de Barcelona el 26 d'agost de 1737.¹⁴¹ El mateix dia en què Pujol prenia possessió, a pocs metres de la catedral, la comunitat de preveres de Sant Just i Pastor escoltava i acollia una proposta que els presentava el seu mestre de capella, Tomàs Milans i Campús, “desconsolat, respecte a la repulsa del / magisteri de la cathedral”:

“lo Ille Sor Compte de Sta Coloma obrer en / cap, que per part de Thomas Milans clergue Me de / Capella de la pñt Iglesia sels era estat suplicat de volerlo / perpetuar en dit ofici de me de Capella a fi de poderse pro-/mourer als ordres sagrats, justificant esser eix lo millor medi / per poderho lograr; a la qual petició havian assentit dits /señors obrers, per veurerlo desconsolat, respecte a la repulsa a del / magisteri de la cathedral comprenent no esser fora de raho sem-/blant petició, puix no crehuen desmeresca eixa gracia dit / Thomas Milans, y que sempre havia complert a sas obliga-/cions: Pero que com axó es un acte que dits Srs obrers sols no po-/den ferlo sino que la Rnt Com^{tat} deu consentirhi tambe y fir-/ marlo juntament. Suplicavan de voler atender á dita Peti-/cio que dits Srs obrers ne quedaran ab la deguda estimació a la / Rnt Comtat y individuos de aquella; y feta dita proposició / lo Dr Fran^{co} Gloria vic. perp^o respongué que la Rnt Comtat / reflectiria la proposada materia, y que del que resoldria los / ne faria participants per medi de sos procuradors de herencias / y havent donat lloch dits Srs obrers, se passia a votar sobre / dita proposició y apres varia y differentes rahons fonch result / per dita Rnt Comunitat per pluralitat de vots de que se con-/cedis á dit Thomas Milans la perpetuacio en dit Magisteri / donant gust en axó á dits Srs obrers [...]”.¹⁴²

140. Sí que s'ha conservat, però, l'obra que escriví Milans per a les oposicions, és el manuscrit CMar 547: “Villancico â 8 Con Violines / Â la Virgen SSm^a / Que hizo el Mtr^o Thomas Milans Lid^o / para las oposiciones del Magisterio / de la St^a Yglesia Cathedral / de Barcelona / en el año de 1737 / *Que nuevo portento*”.

141. *Id.*, f 502 v.

142. APSJP: *Llibre de Determinacions De la R^{nt} Comunitat* 1703-1741, f 266-267.

Milans regí d'aquesta manera el magisteri de Sant Just i Pastor fins al final dels seus dies, amb un sou anual que oscil·lava entre les 210 i les 220 lliures.¹⁴³ El 4 d'abril de 1759 va entregar el seu testament al notari barceloní Carles Rondó i dos anys després, el 5 de juliol de 1761, traspassava a la seva casa de la plaça de l'Oli:

“Item á 5 de juliol 1761 Absolta / Gl. Al cadaver del Rnt Thomas / Milans Pre. [...] / Item a sis de juliol mil set cents / sexanta y huu, professo associ-/ant al cadever del Rt. Thomas / Milans Pbre y Mestre de Capella / de la pñt Iglaret de la Plassa / del Oli Parroquia de St^a Ma-/ria del Mar, y associat a en-/terrar a la pñt Iglasb sepul-/tura Gl. De beneficiat ab dotze / atxas blanques.”¹⁴⁴

En la redacció de les seves darreres voluntats, després de nomenar marmessors els seus germans Josep Milans, cirurgià de Martorell, Rosa Milans, vídua, i els seus renebots, va expressar com:

“deix y lego al Mestre de Capella de dita Iglesia Parroql. de St. Just y St. Pastor qe me succirá després de la mia mort, tots los papers de musica qe jo tinch y se encontraran en dita Iglesia per a qe sen servesca y usi de els en todas las funciones qe tindra tant en la dita Iglesia com fora de aquella”.¹⁴⁵

Vint dies després del seu traspàs, el 26 d'agost de 1761, els obrers de Sant Just i Pastor reberen una carta de Joan Rossell, mestre de capella de Santa Anna de Mallorca, oferint-se per ocupar el magisteri.¹⁴⁶ Els llibres de determinacions, però, no recullen cap nova nominació fins a la de Joan Nogués del 22 de juliol de 1767.¹⁴⁷

143. APSJP: *Capsa Música* III, doc. 16, s. f.: *Certificat fet per Dn. Carlos Bordó, Not. / pubch. de n^o de Barña als 3 de 8bre de 1761*: “[...] que lo Rñt Thomas Milans, Pbre y mestre / que fou de la capella de cant de dita Prl. Iglesia de St. / Just y St. Pastor cobra en los sinch anys consecutius [...] per rahó y oca-/sió de sa residencia en dita Iglesia com a mestre predict”, 1756: 216 ll. 13 s. 11 d.; 1757: 211 ll. 10 s. 1 d.; 1758: 220 ll. 1 s. 4 d.; 1759: 214 ll. 15 s. 3 d.; 1760: 54 ll. 15 s. 2 d.

144. APSJP: *Llibre d'Òbits*, 34, 1760-1764: f 106.

145. APSJP: *Fundacions*, 6, f 128, 131-133, 138-140.

146. APSJP: *Llibre de Determinacions de la Rnt Comunitat 1741 a 1776*, f 142: “Item dit dia proposa lo Rt Ignasi Costa: Que lo Rt Joan Rossell Pre, Mestre actual de la / Rt Capella de S^a Ana de la Capital del Reg-/ne de Mallorca, qui ho havia estat prece-/hint concursos de la capella de la S^a Igl. / Metropolitana de Tarragona havia donat / un Memorial ab que suplicava que la Rt / Comunitat se servis atendrelo per lo Magis-/teri de la Capella de la pnt Igl. offerint subjec-/tarse als exams ben vistos â la Rt Comu-/nitat [...]”. La carta de Joan Rossell es troba cosida entre els f 142 i 143, i se li contestà que a causa de la controvèrsia sobre el magisteri amb la junta de l'Obra “no passava â resoldrer cosa”.

147. APSJP: *Llibre de Determinacions de la Rnt Comunitat 1741 a 1776*, f 260: “que lo señor Illm havia ja fet nominació de Mestre / de Capella â favor del Rt. Joan Nogues Pre. / qual acte de nominació presenta a la Rt / Comtat y haventse lligit, ha resolt la Rt / Comtat / admetrerlo lo dia seguent [...]”.

MISSER, Pau (segles XVII-XVIII)

Desconeixem les dades biogràfiques d'aquest compositor de finals del segle XVII, del qual es conserven tres obres en el fons canetenc.

En el corpus documental del llarg plet que Tomàs Milans i Godayol mantingué contra el rector i els jurats de la vila de Canet hi participà Pau Misser en qualitat de testimoni, i en el tretzè punt de la seva declaració esmentava que feia 33 anys que era resident de la parroquial.

Val a dir que a la partícula de VI 2 del manuscrit anònim CMar 388 hi consta el nom de "Bernat Misser y Carreras", el qual també apareix en la documentació del plet de Milans.

OLLER, Miquel (1652-1717)

Miquel Oller nasqué a Canet de Mar el 1652¹⁴⁸ i traspasà essent mestre de capella i organista de la parroquial el 27 de gener de 1717.¹⁴⁹ És probable que fos deixeble de Miquel Rosquelles a Santa Maria del Mar, atesa la còpia que féu d'un Magnificat d'aquest autor en el manuscrit CMar 833. Es conserven cent obres seves en el fons canetenc.

PICA, Joan (s. XVII)

Desconeixem les dades biogràfiques d'aquest compositor del qual es conserven dues obres en el fons canetenc i que, en el cas d'haver estat mestre de capella de la parroquial, se'l podria considerar anterior a Miquel Oller.

En la documentació de l'arxiu parroquial hi ha constància del bateig d'un Joan Pica el 17 d'abril de 1603.¹⁵⁰ Aquest cognom, de procedència francesa, és present a Canet en famílies de mariners, sastres i teixidors en el decurs del segle XVII.¹⁵¹

148. APCM: *Baptismes 2. 3. 4. 5 / 1617-1686*, llibre 4, f 46 v: el 30 de maig de 1652 fou batejat "Miquel joan Joseph Oller fill de Miquel Oller botiguer". El 18 de maig de 1661 rebé el sagrament de la Confirmació de mans del bisbe de Girona, cf. *Id.*, f 184.

149. APCM: *Òbits 3. 4 / 1693-1760*, f 111 v: "Vuy als vint y set de janer de mil setcents disset en / la Iglesia de St. Pera y St. Pau de Canet de Mar / en lo presbiteri de ella se ha donada / sepultura eclesiastica al cadaver del qº Rt. Miquel Oller / Pre. y resident organista y Mestra de Capella de dita Iglesia, / morí de malaltia de edat uns seixanta y sinch anys / després de aver rebuts tots los sagraments, feu testament / en poder del Rt. Miquel Duarn Noti. se li han fets officis de Germandat".

150. APCM: *Baptismes 1 / 1591-1616*, f 39 v.

151. Dos Joan Pica, un mariner i l'altre sastre, van traspassar, respectivament, els anys 1680 i 1685, cf. *Òbits 2 / 1640-1693*, f. 231 i 278.

Ros, Salvador (s. XVIII)

Desconeixem les dades biogràfiques d'aquest compositor.¹⁵²

SAURÍ I VERGÉS, Josep (1768-1834)

Era natural de Granollers i fill de Cristòfol Saurí i Valls i Madrona Vergés, segons explicità en el testament que entregà al notari Ferran Milans de Canet el 7 de juliol de 1830. Regí el magisteri de la capella de Canet de Mar entre els anys 1793 i 1834, en què traspassà.¹⁵³

IV. EL FONS MUSICAL DE CANET DE MAR I L'OBRA RECOPIADORA DE TOMÀS MILANS I GODAYOL

Tal com ha assenyalat Francesc Bonastre en el seu prefaci, una molt bona part del repertori que ha perviscut fins als nostres dies d'aquest important fons musical prové, bé que indirectament, del fons de la capella musical del Palau de la Comtessa de Barcelona, desaparegut durant la darre-
ra guerra civil.

Tomàs Milans, que en fou membre entre els anys 1680, aproximadament, i 1714, primer en qualitat d'infant cantor i després com a arpista i mestre de capella, tingué la sensibilitat i l'afany de voler copiar, o fer copiar,¹⁵⁴ moltes de les obres que, procedents de la Cort espanyola i dels centres musicals més rellevants de Madrid, les grans catedrals del Principat, les de l'antiga Confederació —principalment Saragossa i València— i els principals centres catedralicis hispànics, arribaren a mans dels músics del Palau.

Vegem amb una mica de detall la procedència d'aquest repertori:¹⁵⁵

I. 107 obres de mestres de la Capella del Palau de la Comtessa:

24 d'Olivellas (1679-1700),
19 de Milans i Godayol (1690-1714)¹⁵⁶

152. Hem localitzat un Salvador Ros que traspassà el 3 d'octubre de 1758 als 54 anys d'edat, però sense cap referència musical, cf. *Òbits* 3.4 / 1693-1760, f 176.

153. APCM: *Òbits* 10 / 1824-1851, f 103.

154. Al manuscrit anònim CMar 546 de finals del s. XVII, a sota del Tit Dip, s'hi llegeix "no la copieu", la qual cosa podria assenyalar com Milans encarregava la còpia d'obres del Palau quan n'era membre de la capella i ell mateix era qui les duia a Canet.

155. Assenyalo entre parèntesi els anys de dedicació dels compositors en els respectius centres.

156. Contemplo les seves obres copiades entre finals del s. XVII i el primer quart del XVIII.

14 de J. Picanyol (1714-1726)
50 de Tria (1726-1754)

2. 75 obres de mestres de capella de la Real Capilla i dels monestirs reials de Madrid (Descalzas reales i Encarnación):

18 de J. Hidalgo
13 de M. Ruiz
12 de C. Galán
8 de S. Durón
7 de M. Tello
6 de J. de Paredes
3 de C. Patiño
3 de J. de Navas
1 de M. de Veana
1 de J. de Vaquedano
1 de J. Mir
1 de Roldán
1 de F. Sanz

3. 167 obres d'autors de centres eclesiàstics barcelonins:

a) 98 de mestres de la capella de la Catedral:

5 de J. Pujol (1612-1626)
3 de M. Albareda (1626-1664)
4 de M. Selma (1664-1667)
31 de Ll. V. Gargallo (1667-1682)
25 de J. Barter (1682-1696)
30 de F. Valls (1696-1726)

b) 55 de mestres de la capella de Santa Maria del Mar, sense comptar les de J. Gas:

1 de J. Reig (1618-1669)
2 de F. Milà (1670-1679)
1 de M. Rosquelles (1674-1684)
6 de J. Subies (1684),
¿? de J. Gas (1685-1690)
5 de Ll. Serra (1699-1715)
16 de J. Casellas (1716-1732)
5 de S. Figuera (1734-1745)
19 de P. Montserrat (1745-1759)

c) 13 de T. Milans i Campús, mestre de capella de Sant Just i Pastor (1733-1761)

4. 31 obres de mestres de la capella de la catedral de Girona, on T. Milans i Godayol hi regí el magisteri durant vint-i-vuit anys:

2 de J. Verdalet (1652-1685)
1 de F. Parellada (1663-1682)
1 de J. Sol (s. XVII)
26 de T. Milans i Godayol¹⁵⁷ (1714-1742)
1 de T. Lacavalleria (Sant Feliu, 1740-1763)

5. 20 obres de mestres de capella d'altres catedrals catalanes:

a) 6 de Lleida:

1 de F. Verge (1607-1612)
1 de F. Vallès (1654-1673)
2 de J. Ferrer (1681-1684)
2 de G. Argany (1690-1716)

b) 6 de la Seu d'Urgell:

1 de P. Serrano (1642-1658)
1 de J. Forcada (1700-1706)
3 de F. Andreu (1735)
1 de B. Pagueras (s. XVIII)

c) 3 de mestres de capella de la seu de Vic:

1 de J. Baseia (1668-1680)
2 de P. Rabassa (1713)
8 d'A. Jordi (...1797)

d) 3 de mestres de la capella de la catedral de Tarragona:

1 de P. Enciso (1685...)
2 d'I. Escorihuela (1672, 1691)

157. Contemplo les seves obres copiades a partir del segon quart del s. XVIII.

e) 2 de de B. Sanz (1673-1708), mestre de capella de la catedral de Tortosa.

6. 40 obres de mestres de capella de les principals catedrals de l'antiga Confederació catalano-aragonesa i valenciana:

a) 22 de mestres de la capella de la catedral de València:

1 d'U. de Vargas (1653-1655)
2 de G. Babán (1657-1675)
1 d'A. Baylón (1677)
3 de J. B. Cabanilles (1666-1712)
4 d'A. T. Ortells (1677-1704)
11 de J. de la Torre (1645-1665)

b) 18 de mestres de la capella de la Seu de Saragossa:

10 de Cáseda [Diego o José?]
6 de D. de Cáseda (1673-1694)
1 de J. de Cáseda (1695-1705)
1 de D. Jaraba (1674-1677)

7. 75 obres de mestres de la capella de Santa Maria de Mataró, en especial de S. Laverni, del qual és ben coneguda la relació de la seva família amb Sant Josep Oriol:

1 de Pujolar (1675)
13 de Gas¹⁵⁸ (1675-1685)
2 de Ll. Simon
59 de Laverni (1699-1741)

8. 11 obres de mestres de l'Escolania de Montserrat:

4 de J. Cererols (1653-1680)
4 de B. Soler (1680-1682)
1 de J. Simon (s. XVII)
1 de F. Rossell (s. XVII)
1 de M. López (1697-1704, 1715-1720).

158. Les seves obres conservades a Canet daten del darrer terç del s. XVII i, per tant, algunes podrien venir també de la seva etapa de mestre de Santa Maria del Mar (1685-1690).

La mà de Tomàs Milans oncle es fa, doncs, evident a l'hora de fer un balanç de la quantitat i la qualitat del repertori forani que recopilà durant el període comprès entre 1680 i 1742. La seva posició estratègica a la Capella del Palau de la Comtessa de Barcelona, una capella d'una categoria propera a la d'una capella reial, li permeté de dur a terme la còpia d'obres que eren del seu interès personal, tant per la seva qualitat, com potser pensant en la varietat del seu repertori. És molt probable que Milans iniciés la recopilació d'aquest *thesaurus* des de la dècada de 1690, quan acabava de formar-se al costat de Felip Olivelles, i que intensifiqués la còpia d'aquelles obres durant l'època en què regí la capella del Palau, primer de forma interina i després com a màxim responsable, entre 1701 i 1714.

Tot i la marxa de Milans de la capella del Palau el maig de 1714, les obres dels compositors vinculats amb aquella prestigiosa capella seguien arribant a Canet ben bé fins a mitjan segle XVIII. Aquest és el cas de les còpies de les obres de Bernat Tria, mestre de capella del Palau entre 1726 i 1754; resulta curiós d'observar que la darrera obra datada de Tria que es conserva en el fons canetenc és de 1742, el mateix any del traspàs de Tomàs Milans i Godayol.

Ara com ara, em pregunto si durant l'època en què Milans regí el magisteri gironí, entre 1714 i 1742, el seu nebot, Tomàs Milans i Campús, seguí nodrint per encàrrec seu el fons musical de Canet amb còpies de les obres dels mestres del Palau que succeïren al seu oncle. Aital fet ens ajudaria a explicar la presència de les obres de Josep Picanyol i Bernat Tria copiades entre els anys 1714 i 1750, aproximadament, i també les dels mestres de Santa Maria del Mar, Jaume Casellas, Salvador Figuera i Pau Montserrat, que arribarien a Canet fins a mitjan segle XVIII. Cal tenir present que Tomàs Milans i Campús regí l'important magisteri de la parroquial de Sant Just i Pastor entre 1733 i 1761, per la qual cosa podia haver estat el continuador de l'enriquiment del fons canetenc. Si Milans oncle nodrí la part del fons que correspon al període 1685/1690-1733, no em sembla inversemblant pensar que fou el seu nebot qui ho seguí fent a partir de la seva incorporació al magisteri de Sant Just i Pastor, amb el repertori dels compositors de l'àrea barcelonina.

Tot i la recreació imaginària que representa mirar d'esbossar aquesta recepció atenent a la seva procedència, els números no deixen de ser significatius. Al repertori generat pels propis mestres de la capella del Palau [107], li caldria sumar el que aquell mateix centre rebia, a causa de la seva rellevància, de l'entorn de la Cort de Madrid, de la seva Real Capilla i dels monestirs de les Descalzas reales i la Encarnación [75], com també de mestres d'importants catedrals de la Península (Sevilla, Toledo, Màlaga, Pamplona, Granada, Burgos, Àvila).¹⁵⁹

159. Seria el cas de les còpies de les obres de P. Ardanaz (6), B. F. Diruelo (2), G. López de Guevara (1) i D. J. de Salazar (1), entre d'altres.

A la capella del Palau hi arribarien amb facilitat còpies d'obres significatives dels mestres de les catedrals de Catalunya [149] i del mapa de l'antiga Confederació [40], així com dels mestres de Santa Maria del Mar de Barcelona [55]. El càlcul de la presència d'aquest repertori, via capella del Palau, donaria un resultat aproximat de [426] composicions, la qual cosa representa un 35,6 % de les 1196 obres d'autor conservades en el fons canetenc.

La proximitat de Mataró i els lligams d'amistat entre els Milans i els Laverni també ajuden a entendre el nombre de les obres dels seus mestres de capella que avui es troben a Canet [75], i, d'altra banda, també hi són presents 11 còpies d'obres de mestres de capella del monestir de Montserrat, el centre formatiu més prestigiós del Principat en aquella època.

El repertori format per l'obra compositiva dels mestres de capella de la parroquial de Canet fins a l'època dels Milans ofereix un còmput de 131 obres, de les quals 100 pertanyen a M. Oller, 16 a J. Pica, 11 a P. Llauger, 3 a P. Misser i 1 a F. Catà. A partir del traspàs de Tomàs Milans oncle, el repertori canetenc roman centrat en la pròpia producció escrita per als serveis musicals de la seva capella, amb una notable reducció dels seus efectius vocals i instrumentals. És per això que des de la segona meitat del segle XVIII els autors representats de forma majoritària són els propis mestres de la parroquial, especialment Josep Saurí (191) i Ramon Clausell (192), a banda d'I. Jover (18), S. Jordana (1) i J. Jovenet (1). La xifra del repertori autòcton canetenc és de 536 obres d'autor —el 44,8 % del total—, a les quals caldria afegir-hi una part important de les 923 obres anònimes del fons.

Pel que fa a l'obra compositiva de Tomàs Milans oncle, vull remarcar que les 42 obres seves que es conserven a l'actual Fons de Música de la Biblioteca Nacional de Catalunya corresponen a la seva etapa gironina (1715-1742), les quals, juntament amb les 6 que van aconseguir sobreviure a la catedral de Girona i les 67 de Canet, formen un corpus compositiu global de 115 obres, o més ben dit, de manuscrits, ja que algunes concorden entre elles.

Del repertori del seu nebot, Tomàs Milans i Campús, n'he localitzat 1 a la Biblioteca Nacional de Catalunya —procedent també de la catedral de Girona amb el Fons Carreras Dagas— i 13 a Canet, mentre que en el Fons Musical de la parroquial de Sant Just i Pastor, on treballà durant vint-i-vuit anys, no n'ha perviscut cap.

Pel que fa a la distribució de les atribucions entre ambdós Tomàs Milans, oncle i nebot, les obres del primer corresponen als manuscrits copiats entre 1690 i 1730, aproximadament; mentre, les del segon, van ser escrites durant el segon terç del s. XVIII, i tant a les de Canet com a les de la Biblioteca Nacional de Catalunya, en el Tit Dip, a continuació del cognom Milans hi especifica sempre "Lidº", llicenciat.

Durant la segona meitat del segle XIX, el fons musical de Canet fou inventariat per una mà desconeguda, potser per Ramon Clausell, la qual cosa permet descartar la hipòtesi, sovint comentada, de la vinguda a Canet d'una part dels fons del Palau de la Comtessa arran de la darrera guerra civil. El fons canetenc ja posseïa aquesta riquesa a l'època de la confecció de l'esmentat inventari.¹⁶⁰

Finalment, vull aturar-me en dues dades que ens ajuden a conèixer algunes de les vies de la recepció del repertori modern del fons. Em refereixo, primer, al manuscrit CMar 447, la “Missa / Tiple Primero Coro á 4 / Con Violis Oboes y Trompas / Mtrº Franch Juncà”, en el qual, a la partícula del Ti del I Cor, s'hi llegeix la nota signada el 19 de setembre de 1784, i que reproduïm a l'Inventari, segons la qual aquesta Missa de F. Juncà havia estat copiada i enviada al mestre de capella de Canet per Joan Guasch, músic i prevere de la capella de Santa Maria del Mar de Barcelona.

Un comentari a part mereix l'esborrany de la carta que, amb data de 24 de gener de 1811, es conserva a l'interior de la *Salve* de Josep Saurí del manuscrit CMar 977. En aquest interessant document Francesca Colomer i Font explicita que remet una còpia d'un duet de l'òpera *Adele de Lusignano* de Ramon Carnicer.¹⁶¹ Es tracta d'una persona amb prou coneixements musicals per aconsellar el repartiment dels papers de S i T, i dels instruments acompanyants, Piano-forte i Viola, per a “Coleta” i “Adolfo”, i “Quirset” i “Gurmesinda”, respectivament. És probable que el destinatari del correu i la còpia del duet de Carnicer fos el propi mestre de capella de Canet, Josep Saurí, el qual, fora del temple, com succeïa sovint en aquella època, podia haver estat el responsable de les sessions musicals d'algun cercle benestant canetenc d'afecionats a la música escènica de principis del s. XIX.

* * *

No puc cloure aquesta introducció sense deixar constància del meu agraïment a mossèn Àngel Pagès i Isern, rector de Canet, i a Joan Robé i Campeny, ànima de l'Arxiu Parroquial i del Fons Musical,¹⁶² per les gene-

160. Vegeu-lo a APCM: Fons Musical CMar, Sig Top 16/I.

161. Vegeu, GARCÍA LLOP, Ester; NIUBÓ i SALA, Olga; GUINART i VERDAGUER, Andreu; GREGORI i CIFRÉ, Josep Maria, “Breu contribució al catàleg de les obres de Ramon Carnicer conservades als fons musicals de Catalunya”, dins de *Ramon Carnicer. Actes de les Jornades d'estudi*. Tàrraga: Natan, 2008, 257-268.

162. El Sr. Joan Robé tingué la cura, el 1989, de registrar tots els manuscrits musicals en el *Llibre Blau* que es conserva amb la documentació annexa del Fons Musical i que constitueix el segon inventari del fons, precedent immediat de l'edició que avui presentem.

Per citar aquest document: <http://ddd.uab.cat/record/125761>

FONS MUSICAL DE L'ESGLÉSIA DE SANT PERE I SANT PAU DE CANET DE MAR LVII

roses facilitats i ajudes que tant a l'Andreu Guinart com a mi ens han proporcionat durant la darrera fase del nostre treball d'inventariatge, ordenació i digitalització dels incipits musicals, que hem dut a terme, setmana rera setmana, entre el febrer de 2007 i el maig de 2008.

Josep Maria GREGORI I CIFRÉ
Catedràtic de Patrimoni Musical de la UAB

Vilassar de Mar, 25 de juny de 2008

BIBLIOGRAFIA

- ANGLÈS, Higiní; PEDRELL, Felip. *Els madrigals i la missa de difunts d'en Brudieu*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1921.
- BALDELLÓ, Francesc. “Notes històriques sobre la música religiosa en la parròquia de Sant Just i Sant Pastor de la ciutat de Barcelona”, *Revista Musical Catalana*, Any XXI, núm. 245-246 (1924).
- BALDALLÓ, Francisco. “La Música en la Basílica Paroquial de Santa María del Mar, de Barcelona”, *Anuario Musical*, XVII (1962), 209-241.
- BALLESTER Y CLARAMUNT, Juan. *Vida de San José Oriol*. Barcelona: Imp. de Eugenio Subirana, 1909.
- BONASTRE, F. – CORTÈS, F. – COSTA, F. – GREGORI, J. M. – PAVIA, J. *Joan Pau Pujol: la música d'una època*. Barcelona: Alta Fulla, 1994.
- BONASTRE, Francesc. *Nunc dimittis, a 11. Anònim s. XVII*. Barcelona: Institut Universitari de Documentació i Investigació Musicològica Josep Ricart i Matas, 1983.- *Quaderns de música històrica catalana*, 4.
- . “Nota biogràfica: Baltasar Sanz”, *Recerca Musicològica*, VIII (1988), 139-141.
- . “El barroc musical a Catalunya”, *El Barroc català*. Barcelona; Quaderns Crema, 1989, pàgs. 447-475.
- BONASTRE, Francesc – GREGORI, Josep Maria. *Tres Nadales catalanes dels segles XVII i XVIII*. Canet de Mar, Canetum – IUDIM, 1981; i a la revista canetenca *Plaça de la Llenya*, fasc. 27, vol. 2, XII-1981.
- BURILLO I TOLEDANO, Lluís. “L'organització musical de la Seu de Vic a finals del segle XVII: una primera aproximació”, *Ausa*, XV, 138 (1997), 385-400.
- CALAHORRA, Pedro. *Historia de la música en Aragón*. Zaragoza: Librería General, 1977.
- . *La música en Zaragoza en los siglos XVI y XVII*. Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 2 vols, 1977-1978.
- CARRERAS I BULBENA, Josep Rafel. *La música en la agonía del Beat Joseph Oriol*. Barcelona: Joan Bta. Pujol y C^a, 1898.
- CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. “La música en la catedral de Girona durante el siglo XVII”, *Anuario Musical*, XV (1960), 219-246.
- . “La Capilla de Música de la Catedral de Girona (Siglo XVIII)”, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XIX (1968-1969), 131-188.

- *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936*. Girona: Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros de Cataluña y Baleares, 1970.
- “Compositores y organistas gerundenses en el siglo XVII”, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XXI (1972-1973), 117-169.
- CLIMENT, Josep. *Dos “Tonos” al Santíssim. Joan Cabanilles (1644-1712)*. Barcelona: Institut Universitari de Documentació i Investigació Musicològiques Josep Ricart i Matas, 1983.- Col. “Quaderns de música històrica catalana”, 3
- COMERMA VILANOVA, Josep. *Parroquial de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar. Breu història*. [Canet de Mar]: Novembre, 1935.
- *Novena, història i Cançoner de Ntra. Sra de la Misericòrdia de Canet de Mar*. Barcelona: M. i R. Gilabert, 1947.
- GALDON ARRUÉ, Monti, “Els mestres de capella de la catedral de Girona durant la primera meitat del s. XIX”, *Recerca Musicològica*, XIII, 1998, pàgs. 213-222.
- GARCÍA LLOP, Ester – NIUBÓ I SALA, Olga – GUINART I VERDAGUER, Andreu – GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria, “Breu contribució al catàleg de les obres de Ramon Carnicer conservades als fons musicals de Catalunya”, dins de *Ramon Carnicer. Actes de les Jornades d'estudi*. Tàrrrega: Natan, 2008, 257-268.
- GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria. “Mestres de capella i organistes de la col·legiata de Sant Joan de les Abadesses al segle XVIII. Documents per a la seva història”, *Estudi General*, I (1981), I, 161-171.
- “Joan Crisòstom Ripollès (ca. 1680-1756) Mestre de capella de la Catedral de Tarragona”, *Recerca Musicològica*, II (1982), 19-41.
- *Dos Benedictus de Pau Montserrat i Antoni Jordi*. Barcelona: Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas, 1988.- Col. “Quaderns de Música Històrica Catalana”, 8.
- “La música a la catedral de Tortosa a principi del segle XVIII: el memorial de l'organista Tomàs Serrano”, *Recerca Musicològica*, XIII (1998), 63-76.
- “Sant Josep Oriol i Tomàs Milans, notes per a una hagiografia musical”, *Campos interdisciplinaries de la Musicologia*. Madrid: Sociedad Española de Musicología, 2001, vol. 2, pàgs. 861-884.
- GUINART I VERDAGUER, Andreu. “El fons musical de Sant Pere de Ripoll de l'Arxiu Històric Comarcal del Ripollès”, *Recerca Musicològica*, XVI (2006), 253-258.
- LLATES, Rosendo. *Vida de San José Oriol*. Barcelona: Barna, 1953.
- Llibre sobre l'exposició de la història religiosa de Canet de Mar*. Canet de Mar: Imp. Amfruns, 1981.
- MARQUÈS, Josep Maria. “Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona”, *Anuario Musical*, 54 (1999), 89-130.

- MARTINEZ GIL, Carlos. *El compositor vallenc Jaume Casellas (1690-1764)*. Valls: Institut d'Estudis Vallencs, XXXVIII, 1999.
- MUJAL ELIAS, Juan. Lérida. *Historia de la Música*. Lleida: Dilagro, 1975.
- PAVIA I SIMÓ, Josep. *La música a la catedral de Barcelona durant el segle XVII*. Barcelona: Fundació S. Vives Casajuana, 1986.
- PEDRELL, Felip. *Catàlech de la Biblioteca Musical de la Diputació de Barcelona*. Vilanova i la Geltrú: Oliva imp., 1909, 2 vols.
- PUJOL I COLL, Josep; CABRÉ I CERCÓS, Bernat. *Josep Gaz. Benedicta et venerabilis i altres peces marianes*. Barcelona: Tritó, 2007.- Mestres giro-nins, 2.
- RIFÉ I SANTALÓ, Jordi, “Notes biogràfiques sobre Emmanuel Gònima” *Recerca Musicològica*, VIII (1988), 105-115.
- . “Noves dades biogràfiques de Felip Olivelles”, *Revista Catalana de Musicologia*, I (2001), 221-222.
- . “La música al Palau de la Comtessa de Barcelona durant el govern de l'Arxiduc Carles d'Àustria a Catalunya (1705-1714)”, *Revista Catalana de Musicologia*, II (2004), 131-143.
- SALISI I CLOS, Josep Maria. *Les antífones marianes majors al M 1168 del “Fons Verdú” de la Biblioteca de Catalunya: aproximació al repertori litúrgic marià de finals del segle XVII a Catalunya*. UAB, Treball de Recerca, 2007.
- SALOTTI, Carles. *Vida de Sant Joseph Oriol*. Barcelona: Eugeni Subirana, 1910.
- VERGÉS, Tomàs. *El Doctor Pa i Aigua (Sant Josep Oriol)*. Barcelona: Claret, 1981.
- VILAR I TORRENTS, Josep Maria. *La música a la seu de Manresa en el segle XVIII*. Manresa: Centre d'Estudis del Bages, 1990.
- VIVES, Pedro. *Reseña histórica del Santuario antigua parroquia de S. Pedro y S. Pablo Apóstoles. Hoy de Tra. Sra. De Misericordia de la Villa de Canet de mar...* Sabadell: Imp. y Lib. De Pedro Vives, 1857.
- XIQUÉS I SOLER, Magí. *Ressenya històrica de Canet*. Canet de Mar: Els 2 Pins, 1995. Traducció catalana de la primera edició, *Reseña histórica de Canet de Mar y des sus monumentos*. Barcelona: Imp. Luis Tasso, 1880.